

Skagen Fuglestation - Det Grå Fyr 2018

Skagen Fuglestation - Det Grå Fyr - Årsskrift for 2018

Udgivet af Det Grå Fyrs Venner juli 2019

Redaktion: Søren Skov, Hans Christophersen, Anne Frandsen, Simon Christiansen og Kurt Rasmussen

Tekst og Foto i denne publikation er beskyttet af dansk lov om ophavsret

Forsidefoto: Naturstyrelsen

Islom Skagens Gren 18. maj 2018

Foto: Jørgen Kabel

Indholdsfortegnelse

<u>Forord</u>	side 3
<i>Af Niels Eriksen og Simon Christiansen</i>	
<u>Trækfuglecenter skifter navn og får bredere sigte.</u>	side 4
<i>Af Lene Kappelborg</i>	
<u>Et godt år for Skagen Fuglestation</u>	side 7
<i>Af Niels Eriksen</i>	
<u>Nordisk fuglestationssamarbejde er kommet godt fra start.</u>	side 10
<i>Af Niels Eriksen</i>	
<u>Nu er vi Det Grå Fyrs Venner.</u>	side 12
<i>Af Kurt Rasmussen</i>	
<u>Fin fuglefestival i flot forårsvejr.</u>	side 14
<i>Af Kurt Rasmussen</i>	
<u>Glimt fra årets gang på fuglestationen.</u>	side 17
<i>Af Simon Christiansen</i>	
<u>Fuglestationens formidling fænger hos både unge og ældre.</u>	side 25
<i>Af Simon Christiansen</i>	
<u>Ringmærkning ved Skagen Fuglestation 2018.</u>	side 31
<i>Af Morten Jenrich Hansen,</i>	
<u>Et mellemår for CES-mærkningen.</u>	side 43
<i>Af Henning Ettrup, formand for Danmarks Ringmærkerforening</i>	
<u>Forskning ved Skagen Fuglestation 2018.</u>	side 44
<i>Af Poul Hald Mortensen</i>	
<u>Observationer ved Skagen Fuglestation 2018.</u>	side 51
<i>Af Knud Pedersen</i>	
<u>Lille Sejler og Stillehavslom - en finderberetning.</u>	side 71
<i>Af Troels Eske Ortvad</i>	

*Topskarv Skagens Gren 28. oktober 2018
Foto: Erik Christophersen.*

Forord

Det er blevet hverdag på Skagen Fuglestation. Sådan føles det i hvert fald for de mange, der kommer ofte, er her dagligt i perioder eller stort set hele tiden. Nu er det ikke længere en drøm, der er gået i opfyldelse. Det er en realitet, mødestedet for mange fugleinteresserede eller noget man holder sig opdateret på. Der registreres fugletræk, ringmærkes, gøres observationer, tages prøver, skrives dagbøger og meget andet.

Det er alt sammen et resultat af manges indsats for fuglestationen, miljøet på Det Grå Fyr og til glæde for mange naturinteresserede, som her kan få en god oplevelse.

Hvad enten målet har været en guidet tur, en tur gennem udstillingen, udsigten fra fyrtårnet eller en god frokost i cafeen, ved vi, at de besøgende på Det Grå Fyr får en god oplevelse.

Vi bidrager gerne til at flere fremover får del heri, for det er målet for Det Grå Fyrs aktører, Naturstyrelsen, Dansk Ornitologisk Forening, Turisthus Nord og Frederikshavn Kommune, at Det Grå Fyr kan tiltrække endnu flere i fremtiden og gøre stedet til et naturligt valg blandt Skagens attraktioner.

Skagen Fuglestation er afhængig af hjælp udefra. Vi ønsker derfor at takke alle, der praktisk eller finansielt har bidraget til stedets aktiviteter. Det gælder Friluftsrådet, Naturstyrelsen, ENV-fonden, Velux Fonden og Skagens Fuglestations Venner samt ikke mindst Dansk Ornitologisk forening og foreningens lokalafdelinger.

En særlig tak skal gå til de lokale ornitologer i Skagen, der bidrager ved optælling, ringmærkning, praktisk hjælp samt træning af frivillige og vores overnattende gæster, træfugleambassadørerne, samarbejdspartnere på universiteter samt ikke mindst de frivillige, der i perioder har arbejdet og boet på stationen, heriblandt Morten Jenrich Hansen, Peter Denyer, Michele Pes, Molly Brown, Lisa Vergin, Daniel Bloche, Sarah Bedford, James Butcher, Dante Shepherd, Kirstine Lund, Per Österman, Mads Bjarke Salling, Joakim Matthiesen, Daniel Lehmborg, Sasha Munters, Asger Lykkegaard Møldrup, Dorthe H. Schmidt, Stine Lund, Gustav Urth, Preben Skovgaard Christensen, Erik Kramshøj, Katherine Snell og Troels Eske Ortvad.

Dette årsskrift omfatter aktiviteterne, som Skagen Fuglestation har været involveret i 2018.

Årsskriftet udgives alene digitalt og vil være at finde på Skagens Fuglestations hjemmeside og må gerne deles med interesserede i vennekredsen.

God læselyst

Simon S. Christiansen

Niels Eriksen

Naturvejleder og fuglestationsleder

Formand for bestyrelsen for Skagen Fuglestation

Trækfuglecenter skifter navn og får bredere sigte

Lene Kappelborg: - Vi har fået en rigtig god start med særlig mange gæster i de to vinterferieuge syv og otte, da Det Grå Fyr åbnede for sæsonen 1. februar. Foto: Naturstyrelsen

Af Lene Kappelborg

Jeg er ny Centerleder og hedder Lene Kappelborg. Jeg har tidligere været stormagasinchef, hotelejer, butiksejer, indkøber, turistdirektør og erhvervskonsulent, så det er en lidt anden tilgang, jeg har til centret, end der har tidligere har været.

Jeg er dog fugleinteressert (meget lidt viden) - og har været medlem af SkafVen i et par år, så helt uden viden om stedet er jeg ikke.

Jeg har også været med i opstarten, da Kurt Rasmussen og Jesper Blom Hansen fik idéen til at etablere dette fantastiske sted, hvor fuglefolket og naturelskere kan mødes.

Vi har desværre ikke haft så mange besøgende, som vi havde håbet på i 2018.

Da vi alle er meget afhængige af at stedet er en succes på flere fronter, også på den økonomiske, er vi i fællesskab, Naturstyrelsen, DOF, Skagen Fuglestation, Turisthus Nord og Frederikshavn Kommune blevet

enige om en ny strategi og handleplan for den nærmeste fremtid: Vi SKAL have flere betalende gæster i centret.

Vi har allerede nu lavet tiltag med guidede ture, hvor prisen for entre til centret er inkluderet.

Vi har gjort det muligt at komme i fyrtårnet uden at skulle besøge udstillingen. Vi har sat prisen på årskort ned til kun 200 kroner og sikret, at der kommer en del fordele med.

Vi har skiftet navnet til Det Grå Fyr og fjernet den sidste del med center for trækfugle. Det har vi gjort, fordi vi har brug for at have flere strenge at spille på.

Fyret, fyrmesterboligen og fyrehaven har en spændende historie og er i sig selv en fortælling værd. Det vil vi have mere fokus på også at få frem.

Naturen lige udenfor er utrolig interessant på andre fronter end at se på fugle og fugletræk. Men det hele hænger jo sammen, så vores overordnede vision er fortsat at give besøgende mere viden om trækfugle, være et besøgssted for både fagfolk og menigmand og sikre at de, der besøger os, uanset hvem af os, de besøger, går glade og berigede herfra – og har lyst til at komme igen.

Venneforeningen skifter navn til Det Grå Fyrs Venner. Det betyder, at vi også her kan brede os lidt mere ud og have plads til flere.

Der vil selvfølgelig fortsat være specialture med fuglene i centrum, men vi vil også kunne lave en spændende temaaften med fyrets historie, andre fyrs historie eller med biodiversitet.

Vi håber, at vennerne vil byde ind med nye øjne og aktiviteter og i det hele taget - være en del af stedet.

Der vil blive lavet løbende aktiviteter inde i udstillingen, og der vil blive givet mulighed for at bruge fyrtårnet og stedet på flere måder. Se allerede nu på den helt aktuelle aktivitetskalender, som man også kan hente i News Room:

[Aktivitetskalender Det Grå Fyr](#) eller se de mange spændende aktiviteter på www.skagengraafyr.dk

Vi har brug for vennerne. Vi har brug for jer som ambassadører for stedet. Hvis I har gode idéer eller andet I har lyst til at byde ind med, er I mere end velkommen til at kontakte mig på mail: lekap@nst.dk eller ved at besøge mig i Det Grå Fyr.

Jeg glæder mig til en spændende og god sæson for os alle.

Det Grå Fyr har fået nyt logo.

Der ses på havfugle. Foto: Skagen Fuglestation

Et godt år for Skagen Fuglestation

Af Niels Eriksen, formand for Skagen Fuglestations bestyrelse

Et meget stort arbejde er ydet i det daglige indenfor alle fuglestationens områder; ringmærkning, optællinger, registrering og formidling. Det skyldes ikke mindst, at det er lykkedes at tiltrække unge, dygtige europæiske ornitologer og der er opnået en god fordeling over hele året.

De frivillige, hvad enten de er optællere eller ringmærkere, arbejder efter faste daglige rutiner, der indledes før solen står op og først afsluttes med aftenmødet, hvor dagens resultater gøres op og morgendagens aktiviteter aftales.

Det er blandt andet de faste rutiner, der giver den gode læring under opholdet. Det skyldes, at stationsleder og naturvejleder Simon S. Christiansen tilfører de unge de samme gode erfaringer, som han selv har opnået gennem egne ophold på fuglestationer.

Simon er krumtappen på stationen og uden ham havde stationen ikke nået de resultater, der allerede efter anden sæson kan fremvises både i form af deltagertal på guidede ture, ringmærkede fugle, bidrag til videnskabelige projekter og meget mere.

Mens 2017 var året, hvor mange aktiviteter blev påbegyndt, blev 2018 året, hvor bestyrelsen for fuglestationen fik lagt en fast model for arbejdet.

Den samlede bestyrelse, i alt 11 personer samles fast fire gange årligt på fuglestationen og mellem bestyrelsesmøderne arbejder undergrupper med oplæg til bestyrelsesmøderne og ellers aftales de løbende opgaver mellem formandskabet og stationslederen.

Til bestyrelsesmøderne, der ofte er ganske lange, ser alle frem til frokosten. Christel Havmand og Flemming Quist, forpagterparret på stedet, leverer mad af høj kvalitet fra cafeen, som Christel står for. Flemming har skabt en rigtig fin naturbutik. Begge bidrager til et varmt miljø på stedet.

Blandt bestyrelsens opgaver i 2018 var stationens første årsrapport, ”Skagen Fuglestation 2017 – en ny begyndelse”. Den henved 70 sider lange publikation afspejler både det historiske forløb før etableringen og ikke mindst aktiviteterne i opstartsåret.

Rigtig mange har bidraget med artikler om livet på fuglestationen og Det Grå Fyr, men naturligvis indeholder den også trækdata, ringmærkningsoversigt, oplysninger om bidrag til de videnskabelige projekter, de guidede ture i området, venneforeningen, de sociale medier og det sociale liv.

Stor tak til alle bidragsydere

Rapporten er udsendt bredt i DOF og er til salg gennem venneforeningen, Naturbutikken i København, i Det Grå Fyr eller ved henvendelse hos stationslederen eller formanden. Fremover er det planlagt, at årsrapporten vil blive digital og den vil kunne læses på stationens hjemmeside, første gang fra juli i år.

Årsrapporten blev økonomisk støttet af ENV-fonden. Økonomisk støtte er også modtaget fra Velux Fonden/Friluftsrådet til gennemførelse af aktiviteter for seniorer, der gratis har fået guidede ture og indsigt i fugletrækket.

Turene har været populære og fortsættes i 2019. Derudover har Friluftsrådet bidraget i form af

løntilskud til naturvejlederen.

Også fremover vil stationen være afhængig af støtte fra fonde, men først og fremmest skal det ikke glemmes, at den største del af finansieringen dækkes af Dansk Ornitologisk Forening, dens lokalafdelinger og medlemmer! Det skal heller ikke glemmes, at fuglestationen råder over en lejlighed i Det Grå Fyr, der udlejes til DOF's medlemmer. Rigtig mange har allerede fået fine oplevelser på fugleområdet ved et ophold og gennem samværet med stationens medarbejdere.

Der er også udfordringer

Drøftelser af fuglestationens strategi har været en af bestyrelsens større opgaver i 2018. Det gælder både omkring beskrivelsen af stationen som en del af et folkeligt projekt ved Det Grå Fyr og som et samarbejde mellem Naturstyrelsen, Dansk Ornitologisk Forening, Frederikshavn Kommune og Turisthus Nord.

Dertil kommer visionerne omkring den videnskabelige indsamling af data, formidlingen overfor offentligheden og de videnskabelige institutioner, samarbejde med nationale og internationale fuglestationer og institutioner og endelig bidraget til sikring af stedets økonomiske levedygtighed. Alt dette har medvirket til strategien, dens handleplaner og de helt konkrete opgaver på den korte bane.

Året har budt på udfordringer og vil også gøre det fremover. Det skyldes først og fremmest, at besøgstallet i udstillingen og fyrtårnet ikke har haft den udvikling, vi alle ønskede, og som fremgik af budgetterne.

Mange vil huske sommeren 2018. Sol fra morgen til aften i hele sommerhalvåret. Det fik mange besøgende ved Grenen til at foretrække det gode vejr og cafeen fremfor at købe billet til udstillingen.

Antallet af betalende gæster blev således kun halvdelen af det ønskede, og det har ikke været optimalt for hverken Naturstyrelsen, der står for driften af udstilling samt fyret, eller for fuglestationen.

Vi er begge afhængige af besøgsindtægterne. Parterne har derfor gennem året drøftet mulige initiativer for at forbedre grundlaget for den fremtidige drift.

Sidst på året valgte Naturstyrelsen at ændre i organisationen. Fra 1. januar 2019 er Lene Kappelborg tiltrådt som ny centerleder. Hun kommer med en meget bred erfaring, og vi ser meget frem til samarbejdet med hende og skovrider Jesper Blom-Hansen fra Naturstyrelsen. Målet for Det Grå Fyr er vi meget enige om, og samarbejdsklimaet er godt.

På medieområdet er Skagen Fuglestation meget synlig via hjemmeside og Facebook. På hjemmesiden findes alle relevante oplysninger om stationen, inkl. udlejning af lejligheden.

Derudover leveres spændende dagbogsopslag over hverdagen på stationen. De giver et rigtig fint indblik i dagligdagen og fuglelivet fra dag til dag. Flotte fotos, videoer formidles via Facebook og her følger mange med i de daglige og de kommende arrangementer.

Med ovennævnte udpluk er konklusionen fra bestyrelsens side, at Skagen Fuglestation har haft et rigtig godt år, men også at der fortsat er mange opgaver, før alle ambitioner er opfyldt for Skagen Fuglestation og Det Grå Fyr.

En ny dag venter med spændende fugle-observationer. Foto: Skagen Fuglestation

Nordisk fuglestationsssamarbejde er kommet godt fra start

Af Niels Eriksen, formand for bestyrelsen for Skagen Fuglestation

Samarbejdet med Ottenby Fuglestation på Øland i Sverige og Lista Fuglestation på Norges sydvestlige pynt blev igangsat på et fællesmøde i Skagen tilbage i september 2017.

Her blev det under titlen, ”Nordisk Triple”, aftalt at arbejde tættere sammen. Det har blandt andet resulteret i, at der på stationernes hjemmesider er links til hinanden, og at stationerne i dag har en mere direkte kontakt samt støtter og inspirerer hinanden og laver fælles aftaler.

Det sidste omfatter blandt andet et tilbud til unge ringmærkere eller observatører om ophold på de tre fuglestationer med minimum tre uger på hvert sted for derigennem at opnå maksimalt udbytte for unge ornitologer. Den første observatør deltager i denne ordning i foråret 2019.

Kan give inspiration

Selv om Skagen Fuglestation er den ”unge” i klassen og på rekordtid har markeret sig stærkt indenfor ringmærkning, optællinger og formidling, er der endnu et stykke op til niveauet i Ottenby. Her ringmærker de årligt 15.-25.000 fugle på Ølands sydspids og har gennem årene ringmærket i alt 1,2 mio. fugle, hvoraf 14.000 er genfundet. Årligt deltager 3.000 unge og voksne i deres guidninger.

Ottenby er et af Sveriges bedst besøgte naturområder. Til finansiering af deres aktiviteter og forskningsprojekter har de en stor erfaring, som vi på Skagen Fuglestation/Det Grå Fyr kan inspireres af.

Lista Fuglestation har mere end 25 års erfaring bag sig. Den er etableret i 1990 og driver i dag overvågning af trækfugle gennem standardiseret ringmærkning og daglig tælling af rastende og trækkende fugle ved Lista Fyr.

Siden 2015 er stationen drevet af Norsk Ornitologisk Forening, (NOF), som en national fuglestation. NOF organiserer arbejdet og ansætter frivillige ved ringmærkningen og optællingerne. Fuglestationen ligger midt i et Ramsar-område, der også huser ”Besøgssenter våtmark Lista”, som årligt tiltrækker 60.000 gæster.

Fuglestationen finansieres bl.a. af midler fra NOF, Miljødirektoratet og guidede ture m.v.

Fuglestationens hjemmeside er: www.listafuglestasjon.no

Ottenby Fuglestation ligger på sydspidsen af Øland og er grundlagt helt tilbage i 1946 - på samme tid som Sveriges Ornitologiske Forening, (SOF), blev etableret. Det var faktisk entusiaster fra ringmærkningen, der etablerede SOF, og SOF kan i dag være stolte over at opretholde verdens længste ubrudte ringmærkning.

I dag driver fuglestationen en omfattende og bred fugleforskning, der inkluderer fugletrækkets gåder, overvågning af populationsforandringer samt trækfuglenes betydning for fugleinfluenzaen.

Ringmærkning er en fælles aktivitet på de tre fuglestationer. Her er det en Halemejsse, der skal have ring på. Skagen 20. oktober 2018. Foto: Knud Pedersen.

Magnus Hellstrøm har gennem en længere årrække været leder af fuglestationen og er ansat af SOF. I tillæg er en række frivillige knyttet til stedets øvrige aktiviteter. Stationen ejer fuglestationsbygningen og lejer bygninger af Naturvårdsverket, inklusivt fyrtårn og driver sideløbende med fuglestationen en boghandel, restaurant og en omfattende formidling. Den finansieres hovedsageligt af indtægter fra gæsterne, de guidede ture, kontraktforskning og bidrag fra Naturvårdsverket.

Fuglestationens hjemmeside er: www.ottenby.se

Nu er vi Det Grå Fyrs Venner

Møde i Birders Club, hvor der er mange interessante foredrag. Foto: Knud Pedersen.

Af Kurt Rasmussen, formand

Godt et år efter oprettelsen af Trækfuglecentret og Skagen Fuglestation var det tid til evaluering af den første tid.

En lille arbejdsgruppe i regi af Skagen Fuglestations bestyrelse blev nedsat til at identificere udfordringer for det samlede projekt. Arbejdsgruppen fik hurtigt engageret Naturstyrelsen i arbejdet og resultaterne begyndte hurtigt at tage form.

Konklusionen er, at Skagen Fuglestation har fungeret rigtig godt i 2018 med mange frivillige til at udføre det daglige arbejde, herunder også medlemmer af SkafVen.

Caféen har også været godt besøgt og er kommet rigtig fint ud af året.

For Trækfuglecentret var situationen dog noget anderledes. Der har ikke været så mange besøgende som budgetteret, og det har sat fokus på flere udfordringer, der skal løses.

Færre medlemmer

For vores lille forening, SkafVen, var resultaterne for 2018 også blandede. Vi har fået rigtig godt gang i månedlige klubaftner med gode foredrag og godt besøg.

Fuglefestivalen er også gået ud over al forventning, både fordi der har været en god planlægning, og fordi vejret i maj var fantastisk.

Men det har knebet med at skaffe flere medlemmer til foreningen. Fra godt 100 medlemmer ved årsskiftet 2017-2018, må vi se i øjnene, at vi i starten af 2019 er nede på 65 medlemmer.

Samlet set er den største udfordring nok de navne vi har tildelt os selv. Skagen Grå Fyr – Center for Trækfugle, Skagen Fuglestation og Skagen Fuglestations Venner, har nok et lidt for videnskabeligt islæt. Prisen for adgang til centret er nok en anden del af udfordringerne.

Arbejdsgruppen der blev sat til at evaluere sammen med Naturstyrelsen, kom derfor med en idé om at ændre på det samlede udtryk.

Det har taget lidt tid at få alle instanser med, men pr. 1. april er det en realitet, at navnet på centret er ændret til Det Grå Fyr, og at SkafVen efter en urafstemning blandt medlemmerne følger med og i fremtiden vil hedde Det Grå Fyrs Venner.

Det er også lykkedes at blive enige om, at aktiviteterne, uanset hvem der afholder dem, annonceres som aktiviteter fra Det Grå Fyr, med en undertekst af hvem, som står for arrangementet.

Eksempelvis vil Fuglefestivalen i fremtiden arrangeres af Det Grå Fyr med en undertekst, der hedder Skagen Fuglestation.

Et andet resultat er, at alle hjemmesider og facebooksider m.m. vil blive revideret, sådan at der reelt kun er to af hver tilbage nemlig Naturstyrelsens detgråfyr.dk og skagenfuglestation.dk.

Fuglefestivalens program og alle andre aktiviteter vil i fremtiden fremgå af de to sider, styret af bookingprogrammet kultunaut.dk, hvor alt bliver indtastet.

Som en konsekvens af det forstærkede samarbejde vil foreningens kontingent fra januar 2020 blive øget til 200 kroner, hvor de 100 kroner går direkte til et årskort til Centret.

Ser frem til et nyt år

Vi håber alle, at disse nye tiltag vil løse de udfordringer, der er blevet identificeret, sådan at vi, der arbejder omkring Det Grå Fyr, kan se frem til en konsolidering af projektet med alt, hvad det indebærer.

I Det Grå Fyrs Venner ser vi frem til 2019, hvor vi håber, at vi kan øge medlemsantallet, sådan at vi i endnu større grad vil kunne tilbyde frivilligt arbejde på alle områder både til Fuglestationen og til Trækfuglecentret.

Fin fuglefestival i flot forårsvejr

*I det gode vejr skulle der kigges højt op mod himlen for at få alle de trækkende rovfugle med.
Foto: Carsten Krog Pedersen/Billedsprog.*

Af Kurt Rasmussen

Fuglefestivalen 2018 blev gennemført i flot forårsvejr med blide vinde og temperaturer over 20 grader. Det fine forårsvejr i festivaldagene indvarslede på den vis den lange, solrige sommer, der kom til at præge året.

Festivalen startede torsdag morgen, hvor vi for første gang arrangerede en guidet tur til Hirsholmene ud for Frederikshavn. Her var Lars Mortensen guide. Turen var fyldt op med 12 glade deltagere, der alle fik en fin oplevelse på tejesternes og splitterens ø.

Samme dag blev festivalen officielt indviet med tale af Skagen Fuglestations formand, Niels Eriksen. Efter åbningen fortsatte Niels Eriksen som guide på en fin tur på Grenen Sporet.

Allerede fra morgenstunden var der guidning ved Nordstrand. Her dukker der traditionelt mange interesserede op for at se trækket langs kysten og over reservatet.

Teltpladsen med forskellige boder åbnede klokken 10.

Der var stort fremmøde til Morten Jenrich Hansens fremvisning af ringmærkede fugle. Foto: Carsten Krog Pedersen/Billedsprog

Som noget nyt havde Skagen Fuglestation arrangeret en guidet ringmærkningstur ud til de åbne net, hvor ringmærkerne kunne fremvise de fangne fugle i hånden til de fremmødte deltagere og fortælle om ringmærkningen.

Birdrace og grillaften

Fredag startede med en vellykket tur gennem reservatet, hvor Knud Pedersen igen i år havde mange deltagere på den tre timer lange vandring. Ringmærkningsturen og de guidede observationer på Nordstrand og Flagbakken var igen godt besøgt.

Det var dog aftenens foredrag med Morten D.D. Hansen, ”Fugle - en vild og tosset hobby”, der stjal billedet denne dag, hvor 100 tilhørende morede sig, mens de lyttede til hans fine foredrag.

Lørdag havde Jens Kirkeby en pæn flok morgenfriske deltagere med på en tidlig fuglestemmetur til Gyvelstien. Her var der især fokus på de syngende fugle.

DOF Ung forsøgte sig med et birdrace for unge medlemmer. Dagen blev sluttet af med en hyggelig grill-aften ved centret.

Søndag morgen gennemførte Peter Laursen stærkt assisteret af Aase og Erland Jensen den traditionsrige tur til Råbjerg Mile og Milesøerne, hvorefter festivalen sluttede ved middagstid.

Den sidste festival-aften var der grill-hygge ved centret. Foto: Skagen Fuglestation.

De guidede aktiviteter på festivalen var populære. Foto: Knud Pedersen.

Glimt fra årets gang på fuglestationen

Morgenobservationerne kan til tider være en kold fornøjelse i det tidlige forår, men Dante Shepherd og Peter Denyer sidder forventningsfulde på Nordstrand.

Morten Jenrich Hansen og Dante Shepherd på vej ud for at fange nataktive fugle en aften i marts

Første onsdag i måneden gennem hele året kom lokale Rita Pate og hjalp de unge mennesker på stationen med rengøring. Hver gang havde hun fine små gaver med.

I starten af maj gennemførte venner af stationen "Tårnernes Dag", hvor så mange forskellige arter som muligt skulle registreres i en konkurrence med andre hold i hele Skandinavien. Mogens Neergaard, Morten Christensen, Anders Bojesen, Lars Ytte, Lars Grøn, Jørgen Hulbæk Christiansen.

Glade dage, hvor assistenterne har en praktikant fra DOF-ungdom med i felten. Peter Denyer, Daniel Lehmborg og Michele Pes.

I juni lykkedes det ved fire netter i Aalbæk Plantage at fange og ringmærke de specielle natravne. Kirstine Lund, Peter Denyer og Michele Pés.

En stemningsfuld sommernat i håb om at fange terner.

I sommernætterne blev der lokket flotte natsværmere og insekter til med lys.

Der bliver kigget på billeder fra dagens store fund. Den første Stillehavslom nogensinde dukkede op i august. Peter Denyer, Katherine Snell, Henrik Haaning Nielsen og Troels Eske Ortvad.

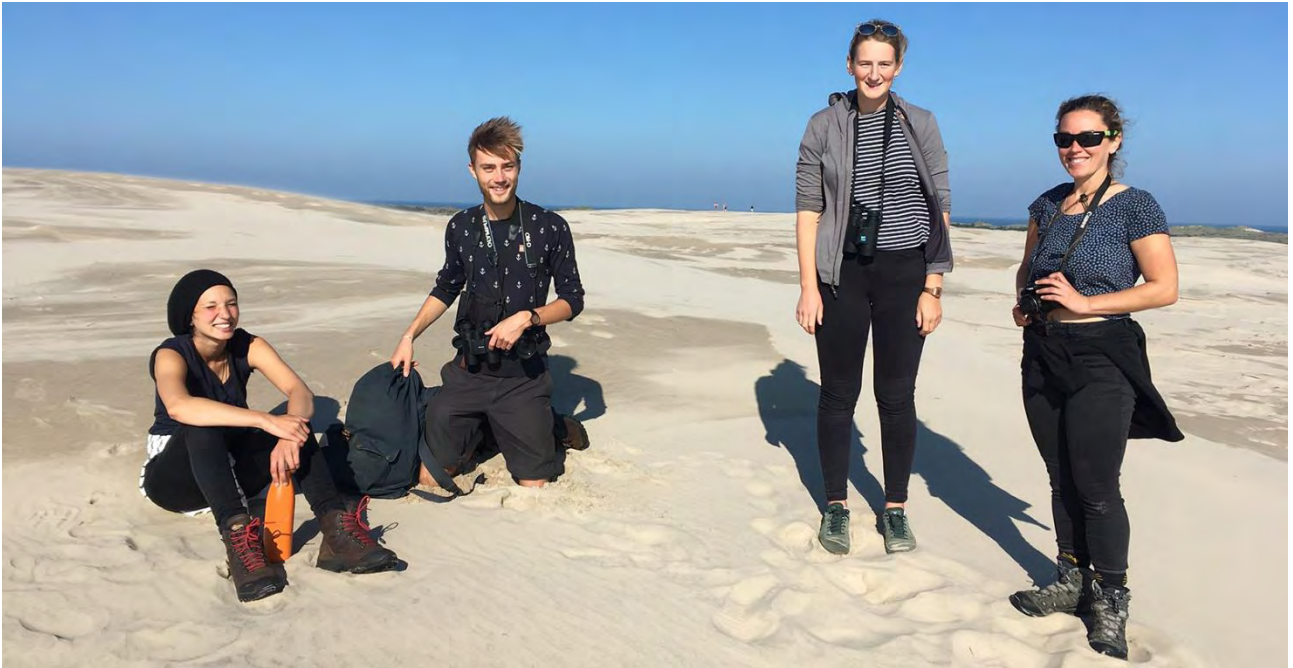
Stationsleder Simon Christiansen fremviser Skagens første Nordsanger.

En del af det glade efterårspersonale. Daniel Bloche, Molly Brown, Sarah Bedford, James Butcher og Lisa Vergin.

Observationer i den yderste klitrække. Lisa Vergin og Knud Pedersen.

Tur til Råbjerg Mile, hvor der samme dag blev fundet en sjælden Triel. Lisa Vergin, Daniel Bloche, Molly Brown og Sasha Munters.

Der er gang i ringmærkningen og undervisningen i ringmærkningsområdet på Grenen. Jørgen Kabel, Molly Brown og Simon S. Christiansen.

Kaffepause på fuglestationen. Knud Pedersen, Oluf Lou, James Butcher, Sarah Bedford, Molly Brown, Lisa Vergin og Torben Sørensen.

Året blev afsluttet med en hyggelig julefrokost med en stor gruppe nordjyske fuglekiggere.

Fuglestationens formidling fænger hos både unge og ældre

Af Simon S. Christiansen

Ringmærkning på Grenen giver gode muligheder for at formidle trækfugle. Foto: Skagen Fuglestation.

Mindst 1900 mennesker fra nær og fjern fik glæde af at deltage på de 177 ture og arrangementer, som naturvejlederen og frivillige fra fuglestationen gennemførte i løbet af året i samarbejde med bl.a. Det Grå Fyr og Venneforeningen. Hertil kommer et ukendt antal mennesker, som spontant er mødt op og har talt med Fuglestationens personale, når de har besøgt Det Grå Fyr.

En bred vifte af seniorer, unge, skoleelever, studerende, foreninger, turister, familier, myndigheder samt udsatte nød godt af formidlingen, som foregik i alle årets tolv måneder.

Nye aktiviteter blev tilføjet den traditionsrige Fuglefestival i maj, hvor op mod tusind interesserede lagde vejen forbi og deltog i de mange aktiviteter på festivalpladsen eller ude i området.

Året blev skudt i gang i januar med vinterfodring af fuglene i fyrhaven sammen med elever fra Skagen Skole. Allerede i første halvdel af februar kom de første udskolings elever fra Rebild

Kommune på besøg, og naturfagslærere fra Frederikshavn Kommune blev indviet i stedets undervisning.

De fleste skoleklasser kom på besøg i løbet af foråret og forsommeren, bl.a. var her flere specialklasser langvejs fra. Det er dejligt at se disse elever løse de udfordringer, de får, ligesom det er meget tydeligt, at uderummet i naturen giver dem nogle helt andre muligheder for at få succesoplevelser end det lukkede miljø i klasselokalerne.

Sammen med andre lokale foreninger deltog Fuglestationen igen i år med aktiviteter til Dansk Skoleidræts Forårsfestival for elever på mellemtrinnet fra hele kommunen i juni. I september bidrog vi også i år til den tilbagevendende Kulturcykeltur for udskolings elever i Skagen, hvor vinderklassen fik biografbilletter til Kappelborg.

Unge naturinteresserede fra Junior-rangers programmet under Frederikshavn Kommune, havde i efteråret besøg af tilsvarende ranger-venner fra Bayern, hvor de bl.a. slog vejen forbi Fuglestationen til en herlig dag med mange forskellige aktiviteter.

Samarbejdet med UCN i Hjørring (seminariet) blev udvidet i 2018 med undervisning af lærere, pædagoger samt natur -og kulturformidlere ad syv omgange gennem året.

Børnefamilier på besøg

I vinterferien kom mange børnefamilier forbi for at fodre fugle og se, hvad fuglestationens ikke helt almindelige fryser gemte på. Denne gang var det bl.a. en stor hanodder og en lille fuglekonge! Midt i april havde vi den første rovfugletur, hvor ørne, glenter og våger meget belejligt kredsede lige over hovedet på de benovede deltagere.

I juni, hvor vi fangede og ringmærkede de mytiske natravne i Ålbæk Klitplantage, havde Skagens anden naturvejleder, Villy Hansen, flere grupper med ud for at overvære denne stemningsfulde aktivitet. Også senere i sommeren gennemførte vi fælles ture med Villy Hansen og Naturstyrelsen omkring biodiversitet og naturforvaltning på Grenen.

I de sene sommernætter var vores tudseture velbesøgte med mange børnefamilier, som gik med os ud i mørket for at finde strandtudser og andre padder.

I den lange, tørre periode, der prægede sommeren 2018, havde en skrubtudse forvildet sig ned i et langt drænrør. Her fik børnene heldigvis konstrueret et redskab til at redde den op i friheden igen. Også i efterårsferien havde vi besøg af nysgerrige børnefamilier. Flere deltog i vores stemningsprægede nature til Grenen udstyret med kraftige militærlygter i søgen efter fugle og dyr. Her blev sæler, ræve, rådyr, hare, sandløbere og en Lomvie helt tæt på lokaliseret og beundret. På stranden lyste fluorescerende alger op om fødderne på os og på himlen satte stjerneskuddene den flotte scene.

I efterårsferien åbnede vi igen for vores meget omtalte fryser for de besøgende. Den skulle tømmes for at give plads til nye døde fugle og dyr, som folk i området finder og indleverer til os.

I overværelse af publikum blev Tårnfalk, Ederfugl, Sølvmåge, Musvit og Bogfinke dissekeret. Maver og kranier blev undersøgt, mens forskellige organer blev vist frem til de besøgende børn og voksne.

I forbindelse med Black Friday arrangeret af Hirtshals Fyrs Venner, tog naturvejlederen til Hirtshals

for at holde foredrag om fyrtårne, fugle og mennesker. Altid en fornøjelse at besøge mennesker omkring andre fyrtårne!

Naturvejleder og fuglestationsleder Simon Christiansen fortæller om suler, da Sulens Dag blev markeret for første gang. Foto: Skagen Fuglestation.

Mod slutningen af året blev Det Grå Fyr fyldt med børn fra Skagen, der med naturvejlederen som fyrmester, overbeviste spøgelse i toppen af fyret om at følge med os ned og fejre jul.

Årets events

Fuglestationen deltog i flere events gennem året. Det startede med Tårnenes Dag i begyndelsen af maj. Her konkurrerer ornitologer i hold i hele Skandinavien om at registrere så mange fuglearter som muligt fra fugletårne og andre faste observationspunkter.

I maj tog naturvejlederen til Naturmødet i Hirtshals sammen med kollegaer i DOF, som havde en stand med aktiviteter, ture, foredrag og debat. Med en Sule under armen var naturvejlederen desuden med i radioen for at fortælle om glæden ved at se på fugle.

I starten af august blev "Vesterhavsugen" markeret med arrangementer på den svenske vestkyst, sydkysten af Norge og i Skagen. Her besøgte organisationerne "Plastic Change" og "By the Ocean we Unite" os for at sætte fokus på problemet med plastik i vores have. I midten af september gennemførte vi for første gang "Sulens Dag", hvor deltagerne kunne nyde de kæmpemæssige suler ved Grenen og se dem dykke efter fisk fra stor højde.

En strandtudse beundres. Foto: Skagen Fuglestation.

For andet år i træk inviterede Skagen, Blåvand og Gedser Fuglestationer til åbne aktiviteter i forbindelse med "Euro Birdwatch Day" i starten af oktober for at sætte fokus på trækfuglenes rejser.

Kinesisk Gråsirken gav genlyd i udenlandske medier

Både danske og udenlandske medier bragte flere indslag med Skagen Fuglestation i løbet af året. Særligt fundet juleaftensdag 2017 af en Gråsirken, der var ringmærket i Kina, kom i de første januardage i 2018 bredt ud i aviser, radio og tv. Nyheden om den lille Gråsirken, der var fløjet fra Kina til Skagen, nåede endda ud over landets grænser.

Det samme gjorde fuglestationens observation af en Ulv, som en tidlig morgen i november åbenbarede sig foran naturvejlederen, mens han i ly af blæsten sad og talte trækfugle.

Af andre begivenheder på Skagen Fuglestation, som blev omtalt i medierne, kan bl.a. nævnes et regionalt tv-indslag om, hvordan vi dokumenterede en sjælden Iberisk Gransanger i Tversted Klitplantage.

Året bød på flere artikler og andre indslag om nogle af de sjældne fugle, der blev fundet af Skagen Fuglestation, såsom Stillehavslom og Nordsanger samt om strandingen af en grindehval.

En rigtig fin artikel blev bragt i Nordjyske omkring de frivillige og deres arbejde på fuglestationen i forbindelse med et arrangement i efterårsferien.

DOF-medlemmer kan bo på fuglestationen

Medlemmer af DOF har mulighed for at leje en uges ophold i Fuglestationens lejlighed, hvor de bliver inviteret ind i det hyggelige fællesskab og dagligt kan få gode naturoplevelser sammen med assistenterne ude i felten. Både familier og par benyttede sig af denne mulighed i 15 af årets uger. Herudover var der i sommerferie-perioden fire uger, hvor frivillige trækfugleambassadører fra DOF indlogerede sig på Fuglestationen og fortalte om stedets aktiviteter og områdets natur til de besøgende gæster ved Det Grå Fyr.

Frivillige oplæres

En vigtig del af Fuglestationens naturvejledning er at oplære og vejlede frivillige i at gennemføre ture i det fri og dele deres oplevelser og begejstring med hinanden og den brede offentlighed. Det sker bl.a. ved hjælp af opslag på de sociale medier i løbet af året.

Flere tusinde har været forbi Fuglestationens opslag på de sociale medier og har fra distancen kunnet følge dagligdagen, den omskiftelige natur og oplevelserne på Fuglestationen.

Specielt Fuglestationens Facebookside bliver flittigt brugt, da siden rummer et væld af historier, billeder og videoer.

Årets mest sete og delte opslag blev billeder af ulvespor i sandet efter den første verificerede observation af Ulv i Skagen!

Facebook bliver suppleret med billeder på Instagram samt en velskrevet dagbog på Fuglestationens hjemmeside, som hver dag bliver opdateret med de overnattendes oplevelser i perioden fra marts til oktober og lidt mere spontant i de resterende måneder.

De dygtige assistenter på Fuglestationen holder ture og oplæg for interesserede på både dansk, engelsk, italiensk og tysk, hvilket er meget populært hos deltagerne. Specielt det at være heldig og komme helt tæt på en lille fugl på måske fem gram, høre om dens fantastiske rejse, og mærke dens varme og puls er for både børn og voksne en anderledes og helt særlig oplevelse.

Ringmærker Peter Denyer fortæller om trækfugle og ringmærkning. Foto: Skagen Fuglestation.

Mens naturvejlederen var udenbys, blev assistenterne udfordret med at klare en tur for en syvende klasse alene. Det forløb imidlertid over forventning med læring og grin for både elever og turleder. Endnu et utraditionelt arrangement blev gennemført en mørk efterårsaften, hvor en lokal frivillig påtog sig den spontane opgave at følge en mandeklub ud i nattens mulm og mørke, i en spændende søgen efter sæler og andre pattedyr.

Fugle-foredrag lokker

I hver af de fire årstider gennemførte Fuglestationens bestyrelsesformand en håndfuld ture, som var tilpasset seniorer, til spidsen af Skagens Gren.

Sidst, men ikke mindst, er det værd at bemærke, at Venneforeningen og Fuglestationen arrangerer månedlige foredrag i fyrets klubhus.

På de velbesøgte foredragsaftener er de fremmødte fuglefolk blevet taget med på rejser fra det kolde Sibirien i nord til det varme Sydafrika i syd. Derudover er der blevet fortalt om naturforvaltning på Grenen, guldsjakaler, ringmærkning, evolution og meget mere.

Ringmærkning ved Skagen Fuglestation 2018

Vendehals Skagen 6. maj 2018: Foto: Skagen Fuglestation

Af Morten Jenrich Hansen

I lighed med 2017 bidrog Skagen Fuglestation gennem året med indsamling af ringmærkningsdata under licens fra Ringmærkningscentralen, Statens Naturhistoriske Museum, Københavns Universitet. Fuglestationens leder, Simon S. Christiansen, koordinerede hele året ringmærkningsaktiviteterne i Skagen.

Michael Ancher fortsatte mærkningen ved sit sommerhus på Nordstjernevej. Det standardiserede projekt for monitoring af ynglefugle: CES (Constant Effort Site), som Michael gennem en årrække har gennemført ved Heden ud for Nordstjernevej, blev i år sløjffet, da området er blevet genskabt som åbent landskab i forbindelse med det store Life-projekt.

I stedet blev der etableret et pilotprojekt med ringmærkning ved Jennes Sø. Med hjælp fra

Kernebider Skagen 31. maj 2018. Foto Skagen Fuglestation.

ringmærkere fra fuglestationen vil Michael her drive et nyt CES projekt i de kommende år. Skagen Fuglestation havde Morten J. Hansen som hovedringmærker i forårssæsonen. I sommermånederne tog Peter Denyer, England og Michele Pes, Italien over, mens Molly Brown, England dækkede efterårssæsonen.

Hele året var der hjælp fra en lang række personer, der i kortere eller længere tid deltog i fuglestationens ringmærkningsaktiviteter. Det var både erfarne ringmærkere og nye folk under oplæring. Disse frivillige talte både lokale kræfter fra Skagen og Nordjylland, men også gæster fra øvrige landsdele, samt folk fra lande som England, Tyskland og USA.

Årets aktiviteter

De faste ringmærkningsområder for fuglestationen var igen i 2018 området på Grenen omkring ”Sardin-sanger” krattet ved sydøsthjørnet af den gamle strandengssø og de gamle Fyrhaver omkring Skagen Fuglestation.

Da marts viste sig at være 1. halvårs vintermåned kom ringmærkningen i området på Grenen først i gang ved månedsskifte til april. Derefter var der fangst de fleste morgener, når vejret tillod det, frem

Der er en tæt bestand af natravne i klitplantagerne på Skagen Odde. I juni blev der ringmærket fem natravne i Aalbæk Klitplantage. Foto: Henning Schmidt

til november. Der var lige ved 200 netmeter til rådighed med samme placeringer som i 2017. Specifikt antal netmeter i brug pr. dag varierede efter vejr og vindforhold.

Ringmærkningen i de gamle fyrhaver blev mest fortaget midt på dagen efter afslutning af morgens mærkning på Grenen lokaliteten.

I Fyrhaverne var der 70 netmeter til rådighed samt en simpel fælde på jorden ved et fodringssted. Denne del af fuglestationens ringmærkningsaktivitet blev ofte kombineret med guidede ture som formidling af ringmærkning.

Udover disse faste aktiviteter blev der både forår og efterår gået nogle ture om natten med lys og ketcher.

Denne metode med natfangst fungerer bedst på nætter uden månelys med overskyet ”snusket” vejr og blæst. Det gav fangst og ringmærkning af en række vadefugle arter, samt nogle måger og terner. Endelig bragte årets ringmærkningsaktiviteter også fuglestationen på ture syd for Skagen.

I foråret blev der givet tilladelse til en målrettet fangst af en enkelt fugl, Iberisk Gransanger, ved Tversted Søerne.

Desuden blev et par juni-nætter brugt i Ålbæk Klitplantage for fangst og ringmærkning af Natravne. Endelig blev der i forbindelse med forårets ringmærkning af langdistance-trækkende småfugle indsamlet over 100 blodprøver til analyse for West Nile Vira. Prøverne analyseres af Statens Veterinære Seruminstitut på Lindholm og bruges som en årlig screening af sygdommens udbredelse i disse fugle.

Denne screening danner grundlag for en risikovurdering af eventuelle smitteveje via de fugle, der har været en vintertur i Afrika.

Ringmærkede Fugle ved Skagen Fuglestation 2018

ART	1. HALVÅR	2. HALVÅR	ÅRSTOTAL
Fløjlsand	1	0	1
Natravn	4	1	5
Gøg	1	1	2
Strandskade	0	1	1
Stor Præstekrave	5	0	5
Islandsk Ryle	0	2	2
Almindelig Ryle	0	5	5
Sortgrå Ryle	0	1	1
Skovsneppe	0	1	1
Dobbeltbekkasin	0	2	2
Sildemåge	0	1	1
Fjordterne	0	2	2
Havterne	0	1	1
Spurvehøg	12	2	14
Vendehals	1	0	1
Stor Flagspætte	1	9	10
Isfugl	1	0	1
Rødrygget Tornskade	1	0	1
Stor Tornskade	0	1	1
Skovskade	1	2	3
Sortmejse	0	129	129
Topmejse	1	19	20
Sumpmejse	0	1	1
Blåmejse	33	468	501
Musvit	49	200	249
Skægmejse	0	34	34
Gulbug	15	2	17
Sivsanger	1	1	2
Kærsanger	10	6	16
Rørsanger	27	42	69
Landsvale	0	4	4
Skovsanger	1	0	1
Hvidbrynet Løvsanger	0	1	1
Løvsanger	313	112	425
Iberisk Gransanger	1	0	1
Gransanger	109	105	214
Nordsanger	0	1	1
Halemejse	0	37	37

Munk	132	90	222
Havesanger	102	15	117
Høgesanger	0	2	2
Gærdesanger	82	30	112
Tornsanger	73	89	162
Fuglekonge	30	134	164
Træløber	0	13	13
Gærdesmutte	22	83	105
Grå Fluesnapper	8	5	13
Rødhals	213	158	371
Blåstjert	0	1	1
Lille Fluesnapper	3	0	3
Broget Fluesnapper	40	9	49
Rødstjert	69	33	102
Husrødstjert	1	2	3
Bynkefugl	1	1	2
Stenpikker	0	2	2
Sangdrossel	24	21	45
Vindrossel	1	24	25
Solsort	27	30	57
Sjagger	1	2	3
Ringdrossel	2	0	2
Jernspurv	14	39	53
Skovspurv	0	23	23
Skovpiber	6	0	6
Engpiber	3	1	4
Bogfinke	60	46	106
Kvækerfinke	9	17	26
Kernebider	6	0	6
Karmindompap	2	0	2
Dompap	8	38	46
Grønirisk	29	40	69
Gråsirken	1833	1532	3365
Hvidsirken	10	19	29
Stillits	0	1	1
Grønsirken	23	12	35
Gulspurv	14	43	57
Rørspurv	13	32	45
Dværgværling	0	1	1
Sum	3449	3782	7231

I tabellen er angivet årets samlede antal mærkninger fordelt på de enkelte arter, samt opdelt i 1. og 2. halvår.

Det samlede antal ringmærkede fugle i 2018 er 30 procent højere end i 2017. Denne fremgang skyldtes i høj grad et meget stort år for Gråsisken.

Der blev i alt ringmærket 46 dompapper i 2018. Foto: Skagen Fuglestation.

Denne art alene står for næsten 47 procent af alle årets ringmærkede fugle. Det er en kombination af den hidtil største forekomst af arten i Danmark i vinterhalvåret 2017/2018 og igen et stort ryk ind i efterår/vinter 2018/2019. Samtidig var Michael Ancher meget aktiv med målrettet fangst af arten. Blandt de mange Gråsisker var der også indslag af Hvidsisker, så også denne art var for andet år i træk langt over middel i sin forekomst.

Iberisk Gransanger ved Tversted Søerne

For foråret kan det bemærkes, at sammenlignet med de foregående år var 2018 et år under middel for almindelige arter som Jernspurv, Musvit og Blåmejse.

Derimod havde Havesanger et rigtig godt forår. Blandt de lidt mere fåtallige fugle var det overraskende, at kun én Rødrygget Tornskade blev ringmærket. I foråret 2017 blev der til sammenligning mærket 17. Af andre arter, der ikke fanges så mange af i Skagen, blev det i foråret til 1 Gøg, 1 Vendeheals, 1 Isfugl, 3 Lille Fluesnapper og 2 Karmindompap. Endelig var der et helt specielt tilfælde med fangst af en SU-art i foråret.

Det drejede sig om den målrettede tur til Tversted Søerne, hvor Mogens Neergaard havde fundet en syngende fugl, der ud fra sang og udseende pegede i retning af Iberisk Gransanger. Fuglen holdt til en række dage ved Tversted Søerne, hvor mange fuglekiggere var omkring for at og opleve fuglen.

En Nordsanger blev ringmærket 8. september. Foto: Skagen Fuglestation

Meningerne om bestemmelsen var lidt delte og i samarbejde med Ringmærkningscentralen og lodsejeren, Naturstyrelsen, blev det besluttet af forsøge fangst af fuglen for at kunne sikre en DNA-bestemmelse.

Den 17. maj om morgenen blev der kortvarigt sat to net op nær dens foretrukne sangpost og indenfor et kvarter var fuglen fanget. Fuglen blev ringmærket, målt, fotograferet og en fjerprøve blev sikret til DNA-analyse. Derefter blev den straks frigivet og holdt stadig til samme sted de næste dage.

Analysen viste, at det var en Iberisk Gransanger og det er første gang den sjældne gæst i Danmark er blevet bekræftet via DNA profil.

Juni nætterne i Ålbæk plantage gav fangst af fem Natravne. Da det er første år, at der er blevet forsøgt ringmærkning i det område, er det svært at vurdere om tallet er højt eller ej.

Ny art for Skagen

For efteråret viste arter som Fuglekonge og Rørspurv et fangsttal langt under de foregående år, mens Sortmejsje havde en fremgang, uden at der var tale om et af de store invasionsår for arten. Af de arter, der er knap så hyppige i ringmærkernes hænder, bød efteråret på 1 Sortgrå Ryle, 1 Gøg, 1 Stor Tornskade, 1 Hvidbrynet Løvsanger, 2 Høgesangere og 1 Dværgværbling.

Af SU sjældenheder var en Blåstjert populær. Den blev ved set igen ved Ellekrattet dagen efter, at den blev ringmærket d. 24/9.

En ny art for Skagen var den Nordsanger, der blev ringmærket d. 8/9. Der er tidligere kun 6 fund af arten i Danmark, så det var efterårets største sjældenhed i nettene.

I vintermånederne tog Michael Ancher så en lokal sjældenhed, da han i november fangede en

En enkelt dværgværpling blev også mærket. Foto: Skagen Fuglestation

Sumpmejsje.

Nok ikke en fugl de fleste danskere vil rejse langt for at få at se, men hvis man vil have den på sin Skagen liste, blev Michaels have stedet i november og december, da den blev set og genfanget flere gange i de måneder.

Dette bringer årsberetningen videre til årets genfangster.

Genfangster giver vigtig viden

I tabellen næste side vises antal individer af de arter, hvor det gennem 2018 er blevet til flere fangster af den samme fugl. Altså egenkontroller, der dels kan være af helt lokale fugle, der er i området året rundt, og dels trækfugle, der vender tilbage til samme sted efter at have været fanget og ringmærket tidligere år. Endelig kan der også være tale om trækfugle, der bliver i området fra få dage til et par uger og tanker op, inden videre træk til yngle- eller vinter-kvarter.

Et simpelt eksempel på forskellen mellem nærtbeslægtede arter kan fås ved at se på Musvit og Blåmejse.

For både 2017 og 2018 gælder, at der er blevet fanget og ringmærket dobbelt antal Blåmejsere i forhold til antal Musvitter. Når man så ser på de to års egenkontroller, er der hvert år stort set lige mange individer genfanget af Blåmejse og Musvit.

Tolkningen er, at en langt højere andel af Musvitter i Skagen er lokale fugle, mens antal lokale Blåmejsere er lille i forhold til det antal Blåmejsere, der kun raster kortvarigt i Skagen på deres trækrute gennem Skandinavien.

Antal Genfangster ved Skagen Fuglestation 2018

Art	Antal egenkontrol
Rødrygget Tornskade	1
Sortmejse	2
Topmejse	5
Sumpmejse	1
Blåmejse	62
Musvit	71
Skægmejse	2
Rørsanger	5
Gransanger	13
Løvsanger	6
Halemejse	8
Munk	11
Havesanger	1
Gærdesanger	16
Tornsanger	32
Fuglekonge	17
Træløber	1
Gærdesmutte	7
Rødhals	30
Rødstjert	8
Sangdrossel	1
Solsort	12
Jernspurv	9
Bogfinke	5
Kvækerfinke	1
Dompap	4
Grønirisk	2
Gråsiskan	20
Hvidsiskan	1
Gulspurv	18
Rørspurv	1
Sum	373

Det kan også ses, at det er en forsvindende lille andel af årets mange Gråsiskner, der bliver flere dage i området. Kun 20 Gråsiskner ud af de over 3300 mærkede er fanget igen i området. Året bød selvfølgelig også på genfangst af flere fugle ringmærket andre steder end i Skagen.

En Stor Tornskade blev også ringmærket. Foto: Skagen Fuglestation

Blandt de mange Gråsiskner blev der 23/3 aflæst en fugl mærket 8/1-2018 ved Innerstadt, Jever i Tyskland.

I efteråret blev en Gråsiskan aflæst d. 24/11, der var mærket sidste vinter d. 29/12-2017 ved IJsselmeerpoldens i Holland.

Gråsiskan fra Island

Endelig gjorde Michael Ancher det igen efter sidste års aflæsning af Gråsiskan med Kinesisk ring. Denne gang blot fra en anden retning, da han 14/10 aflæste en Gråsiskan mærket 2/1-2018 ved Eyjafjadasysla i Island. Det er første gang en Gråsiskan fra Island er dokumenteret i Danmark. En familiehistorie udgøres af den flok på 4 Halemejsjer, der sammen blev fanget og aflæst ved Jennes Sø d. 18/10. De var mærket sammen d. 8/10-2018 ovre på den anden side af Kattegat ved Halmstad i Sverige.

En anden nordisk udveksling blev en Jernspurv aflæst d. 14/9 og mærket 2 uger tidligere d. 31/8-2018 ved Lista Fuglestation i Norge.

Fra internt i Danmark kan nævnes en Skægmejse aflæst d. 3/11. Den fugl var mærket 2/8-2018 ved Indfjorden, Nissum Fjord i Vestjylland.

Årets genmeldinger

Der er i 2018 også kommet genmeldinger af fugle mærket i Skagen og fundet andre steder.

De mange mærkede Gråsiskner de senere år har bl.a. givet en tilbagemelding af en fugl mærket d. 4/11-2016. Den er genfanget på 5 forskellige dage i perioden 15/3-6/4 2018 ved Thüringen i Tyskland.

En anden Gråsiskan mærket d. 8/4 endte sine dage ved kollision mod et vindue d. 28/6-2018 i Tromsø, Norge.

Blandt Blåmejserne er en mærket d. 24/3-2017 blevet genfanget 27/9-2018 ved Silutés i Litauen.

Fra danske tilbagemeldinger kan nævnes en Havesanger, der blev mærket 12/5 og fundet død 28/6 ved Tjele i Himmerland. Et eksempel på, at ikke alle forårsfugle i Skagen tager videre mod nordøst, men at nogle flyver retur ned gennem Jylland.

Ringmærkning kan være både lærerigt og sjovt. Her er det Daniel Bloche, Molly Brown, Lars Mortensen og Sasha Munters Foto: Skagen Fuglestation..

Ringmærkere ved Jennes Sø. Foto: Knud Pedersen.

Et mellemår for CES-mærkningen

Af Henning Ettrup, formand for Danmarks Ringmærkerforening

Constant Effort Site, populært kaldet CES, er en standardiseret ringmærkningsmetode til overvågning af vores ynglebestande af spurvefugle. Metoden anvendes i mange europæiske lande, og har været benyttet på Skagen siden 2012 (se Skagen Årsrapport 2017).

Metoden kræver ideelt, at området, hvor der ringmærkes, ikke ændres (væsentligt) over tid. Men da der efter 2017 er foretaget store rydninger af opvæksten af buske og træer i Reservatet nord for Skagen, hvor CES-fangsten blev foretaget, har det været nødvendigt at flytte fangstområdet til en anden placering.

Fangsten i 2018 blev derfor foretaget på en lokalitet ved Jennes Sø. Men det viste sig ved første forsøg ikke at være egnet, hvorfor placeringen af net bliver justeret i 2019.

Der skal mindst to sæsoners standardiseret fangst til, for at indsamlede data kan bearbejdes statistisk og indgå i det samlede europæiske projekt. Derfor vil de indsamlede oplysninger om ringmærkede fugle blive behandlet sammen med de øvrige ringmærkninger foretaget af Skagen Fuglestation. Først efter 2020-sæsonen vil der være nyt om CES-mærkningen.

Ringmærkning efter CES-standarden kan give vigtig viden om bestandsudviklingen hos trækkende småfugle. Her er det en rødstjert, der netop er blevet ringmærket. Foto: Skagen Fuglestation.

Forskning ved Skagen Fuglestation

Af Poul Hald-Mortensen

Efter et par års erfaringer er Skagen Fuglestation kommet godt fra start, også når det gælder de forskningsmæssige initiativer.

En permanent etableret fuglestation med fast personale har ofte ideelle forudsætninger for, at der som supplement til det rutinemæssige arbejde kan gennemføres overskuelige forskningsprojekter. Sådanne projekter bør desuden som udgangspunkt kunne tilføre ekstra, økonomiske midler til fuglestationens drift.

I 2018 har stationslederen og stationens ansatte og deres hjælpere deltaget i en række forsknings- eller monitoringsprojekter, som beskrives i det følgende. Beskrivelsen havde ikke været mulig uden en ganske storartet hjælp fra stationsleder Simon S. Christiansen. Derfor skal han have min allerbedste tak.

Ringmærkning efter internationalt vedtagne standard-regler (CES = Constant Effort Site)

I 1918 er der ved Skagen Fuglestation anvendt en ny ringmærkningslokalitet, da vegetationen på den hidtidige lokalitet (gennem 4 år) i 2017 blev ryddet for især eksotiske nåletræer som en del af et større naturplejeprojekt på de oprindeligt mere lysåbne naturtyper på Grenen.

Selve CES metoden går ud på ved 12 besøg med samme tidsmæssige udtrækning og med 10 dages mellemrum at fange og ringmærke småfugle med nøjagtig samme placering af det samme antal spejl-net og et konstant antal net-meter i perioden maj-august. I Europa anvendes CES mærkning i mere end 10 lande.

Den standardiserede metoder indsamler data, som kan beregne udviklingen i forskellige småfugles bestande.

Monitering af skarvernes ynglesucces i en lokal koloni

Skarvkolonien ved Skagen Nordstrand har vænnet sig til menneskelig færdsel og kan ses på nært hold. Foto: Skagen Fuglestation

Imellem klitterne tæt på stranden og nord for fuglestationen har der i en vandfyldt lavning med pilebuske siden 2010 været en skarv-koloni. Det første år var kolonien på 6 par, men den er gradvist vokset i størrelse, og nåede i foråret 2016 sit foreløbige maksimum på 248 reder. I 2017 og 2018 har der været henholdsvis 244 og 148 reder i kolonien.

Seniorforsker Thomas Bregnballe ved DCE (Nationalt Center for Miljø og Energi) ved Aarhus aftalte i 2017 med lederen på den nye Skagen Fuglestation, at stationens personale i løbet af yngletiden skulle registrere koloniens udvikling og ungeproduktion. Dette er også sket i 2018. Baggrunden for DCE's interesse for kolonien er, at den er beliggende på en landtange, som giver skarverne nemme muligheder for at skifte mellem to havområder, hvor der skønnes at være rigeligt med føde.

Selv har jeg (PHM) siden 1990-erne foretaget undersøgelser af skarvernes fødevalg i kolonien på Hirsholmene, der blot ligger godt 25 km fra kolonien på Skagen Nordstrand. Undersøgelser fra maj 2014 viste, at skarverne på Hirsholmene fangede 27 forskellige arter af fisk. Rækkefølgen af de hyppigste arter i føden var ising, tungeharre, sribet fløjfisk, rødspætte og fjæsing. Fødeemnerne i form af f. eks. børsteorme, muslinger, snegle og krebsdyr hos disse fisk viste i 2014 en fremgang i antal arter siden en tilsvarende undersøgelse i 2001, der var året for det store iltsvind i Kattegat i sommeren 2002.

Skarv-kolonien ved Skagen Nordstrand kan yngle i fred for forvaltende tiltag og er desuden etableret i overskuelige og lave buske, hvor skarverne har vænnet sig til menneskelig færdsel på ca. 30 meters afstand. .

Muligvis har kolonien dog langt fra nogen sikker fremtid, idet journalisten, Jan Skriver, allerede i årsrapporten fra 2017 kunne citeres for en beretning (med Morten Jenrich Hansen som kilde) om, at en ræv i løbet af et par måneder åd unger og æg i omkring 200 skarv-reder i den relativt let tilgængelige koloni.

Overvågning af West Nile Virus (WNV) hos trækfugle

Under ledelse af Ringmærkningscentralen ved Københavns Universitet samt DTU Veterinærinstituttet og Fødevarestyrelsen bidrager Skagen Fuglestation med en løbende indsamling af blodprøver fra langdistance-trækkende småfugle.

Indsamlingen af blodprøver sker også i andet regi i Danmark hos fritgående fjerkræ (fasaner, gråænder og andet fjerkræ) med henblik på hos lokale fugle af kommerciel betydning at screene for forekomsten af antistofpositiv reaktion i forhold til WNV.

I den aktuelle rapport fra DTU Veterinærinstituttet over resultaterne fra 2018 viser det sig, at prøverne fra de danske fritgående fasaner, gråænder og andet fjerkræ er negative.

Der blev ikke med sikkerhed fundet antistofpositive serumprøver fra langdistancetrækkere, som er undersøgt ved Skagen Fuglestation, hvorimod en rødstjert og en havesanger undersøgt på Christiansø var positive.

Det konkluderes i rapporten, at overvågningen indikerer, at Danmark stadig er fri for introduktion af West Nile Virus (WNV).

Det tilføjes, at trækfuglesegmentet viser et lavere antal seropositive fugle i forhold til tidligere år. De sidste syv års overvågning har vist en antistofpositiv trækfugleprocent på mellem en og seks

procent. Tallet for 2018 er 2,6 procent.

Det bør vel tilføjes, at sygdommen WNV, der med myggestik kan overføres fra fugle til mennesker, sandsynligvis kommer fra det centrale Afrika. Alligevel er der registreret udbrud hos mennesker både i Sydeuropa og Nordamerika, hvorfor udbrud hos os ikke kan udelukkes, selv om de endnu ikke med sikkerhed er konstateret.

Mens sygdommen hos fugle kan være livstruende, medfører den hos mennesker ingen eller måske influenza-lignende symptomer. Kun yderst sjældent kan sygdommen hos mennesker medføre livstruende meningitis.

Radiotelemetrisk overvågning

Det blev i 2018, at Skagen Fuglestation for første gang prøvede kræfter med radiotelemetrisk overvågning i samarbejde med Københavns Universitet og Katherine Snell.

Forbitrækkende fugle med små radiosendere påsat, udsender signaler, der kan registreres af opsatte radiomodtagerstationer. Netop sådan en modtagerstation har fuglestationen fået etableret på en mast i området, som ejeren TDC meget venligt har givet fuglestationen lov at anvende.

En modtagerstation kan registrere fugle med radiosendere ned til individ-niveau indenfor for en radius på mindst 10 kilometer, uden at fuglene hverken fanges eller ses.

Efter etableringen af modtagerstationen blev den koblet på det internationale MODUS-netværk.

Langs store dele af østkysten i Nordamerika har man etableret et stort netværk af modtagerstationer; et netværk, som nu også er ved at blive udbygget i Vesteuropa, således at vi potentielt kan følge radiomærkede individer på trækruterne ned gennem Europa.

Katherine Snell tog i det tidlige efterår til Oslofjorden, hvor hun hjalp med at radiomærke et udvalg af skovpibere og blåhalse. Forhåbningen var, at en eller flere af disse måske ville passere Skagen på deres træk, og dermed blive registreret af vores modtagerstation.

Desværre blev dette ikke tilfældet i denne omgang, men der er stort potentiale i projektet, da det er koblet på et internationalt netværk, og der er en interesse på området, ligesom teknikken bag radiotelemetri er i stor udvikling.

Forventningen er derfor, at antallet af modtagerstationer og radiomærkningsprojekter de kommende år vil stige.

Herefter har Fuglestationen planer om at udvikle projektet og modtagerstationen, således at vi bl.a. kan radiomærke fugle i Skagen-området, og derved undersøge de lokale fugles bevægelser og trækadfærd.

Kameraer til overvågning af fugles adfærd omkring vindmøller

Mittuniversitetet i Sverige opsatte i efteråret kameraer med 3D-funktioner i Fyrhaven, til at følge fuglenes bevægelser over havet.

Udstyret testes med henblik på at kunne anvendes omkring vindmølleparker, for at overvåge og måske forudsige vindmøllers påvirkning på fugles adfærd omkring vindmølleparker samt eventuelle kollisioner.

Nu er der også radiotelemetrisk overvågning af trækfuglene. Her er det Kathrine Snell, der er på vej op i en TDC-mast på Grenen for at installere en radiomodtager. Foto Skagen Fuglestation.

Sonogrammer giver ny viden om nattrækkende fugle

I efteråret havde fuglestationen besøg af studerende fra Aalborg Universitet, som efterfølgende anvendte data fra ringmærkningen i Skagen og DOF's punkttællinger til et studieprojekt med fokus på at undersøge bestandstrends, fekunditet og fænologiske tendenser tilbage i tid for et udvalg af de mest almindelige småfuglearter, som kommer til Skagen under efterårstrækket.

I foråret havde fuglestationen besøg af Simon Gillings fra British Trust of Ornithology (BTO) i

Simon Gillings, BTO, og Simon Christiansen analyserer lydfile. Foto: Skagen Fuglestation

England. Sammen med fuglestationen blev en lille lydoptager sat op på taget af Jennes hus ved Jennes Sø til at optage kald fra forbitrækkende fugle om natten.

Simon analyserede efterfølgende lydfileerne via sonogrammer og ved at lytte til kaldene. Bl.a. kunne det høres at der mange nætter var en forflytning af sortænder over land mellem Skagerrak og Kattegat. Desuden blev der optaget kald fra spændende fugle som Plettet Rørvagtel, Klyde og Ringdrossel.

I 2019 er det planen, at fuglestationen køber egne lydoptagere til optagelser, som analyseres af fuglestationens frivillige i trækperioderne og registreres i standardiserede protokoller udviklet af BTO, Sound Approach, Sovon og Trektellen. På denne måde kan vi få et dybere indblik i

Det er sjovt og lærerigt at arbejde med trækfugle på Skagen Fuglestation. Foto: Knud Pedersen.

nattrækket, som ellers er svært at overvåge.

Radaren, som Naturstyrelsen fik indkøbt til Det Grå Fyr og Fuglestationen, blev i efteråret afprøvet. Det tager noget tid og indsats at lære og bruge den med hensyn til både indstillinger og registrering, men det lykkedes at finde såvel store som små fugle på skærmen.

Næste skridt er at få trænet flere i at anvende radaren og udvikle et fagligt projekt.

I fremtiden vil det være meget spændende, hvis nattrækket kan overvåges i en kombination mellem radar og lydoptagelser. På den måde kan de to metoder komplementere hinandens styrker og svagheder.

Stillehavslom Grenen 14. august 2018. Foto: Erik Christophersen

Observationer ved Skagen Fuglestation 2018

af Knud Pedersen

Aktiviteter og materiale

Skagen Fuglestation havde igen svært ved at rekruttere faste trækfugleobservatører i 2018. Alligevel har feltarbejdet i 2018 været meget omfattende i Skagensområdet. Der er foretaget næsten daglige trækobservationer gennem hele året.

Størstedelen af observationerne er foretaget af frivillige lokale feltornitologer samt gæstende observatører. Specielt i de populære forårsmåneder deltog et stort antal udenbys observatører i registreringen af fugletrækket over Skagens Odde.

Forårets rovfugletræk var som altid genstand for særlig opmærksomhed. Mange timers daglige observationer i perioden marts-juni gav en optimal dækning af rovfugletrækket.

Det har efterfølgende været meget tilfredsstillende, at de fleste observatørers indtastninger i DOFbasen har fulgt de retningslinier som er udarbejdet af Skagen Fuglestation.

Dette har lettet arbejdet betydeligt i forhold til bearbejdning og sammenstilling af de mange tusinde observationer fra Skagensområdet i DOFbasen.

For en række andre fuglearter, hvis forekomst ved Skagen er af særlig betydning set i forhold til deres forekomst i hele Danmark, er der også indsamlet et meget stort materiale. Det gælder specielt for Sule og en række andre havfugle såsom lommer, stormfugle, kjoever og alkefugle

I den følgende gennemgang af de vigtigste observationer i 2018 er data udelukkende hentet fra indtastninger i DOFbasen.

På de dage, hvor der foreligger reelle optællinger og præcise antal af trækket af havfugle som Mallemuk, Sule, Ride, Alk og Lomvie er disse foretrukket frem for estimerede antal, som figurerer på DOFbasen.

For observationer af sjældne arter (SU-arter) gælder, at godkendte fund er markeret med (G), indsendte, men endnu ikke afgjorte fund er markeret med (U), mens endnu ikke indsendte fund er angivet med (E).

Observationer første halvår

Lille Skrigeørn, Hulsig Hede 20. april 2018. Foto: Jens Kirkeby

Rovfugletrækket

Resultatet af forårets rovfugletællinger fremgår af nedenstående tabeller. Som tidligere er tallene beregnet ud fra antal fugle pr. dag, og der er derfor ikke taget højde for eventuelle gengangere fra dag til dag. Dette gælder dog ikke for meget fåtallige eller sjældne arter som f.eks. Kongeørn, Slangeørn og Lille Skrigeørn, hvor der er tale om specifikke individer som godt kan være observeret over flere dage.

Hvepsevåge hun, Skagen 24. maj 2018. Foto: Knud Pedersen.

Rovfugle og Falke i Skagen foråret 2018

	marts	april	maj	juni	Total	Største dag	Mediandato
Fiskeørn	6	167	285	41	499	14/4 (29)	10/5
Hvepsevåge	0	0	3127	508	3635	29/5 (732)	29/5
Slangeørn	0	0	1	0	1		
Lille Skrigeørn	0	1	0	0	1		
Kongeørn	0	0	0	0	0		
Rørhøg	3	123	238	52	416	9/5 (20)	11/5
Blå Kærhøg	5	170	44	3	222	20/4 (26)	18/4
Steppehøg	0	14	24	0	38	10/5 (7)	5/5
Hedehøg	0	0	15	4	19	9/5 og 10/5 (3)	15/5
Spurvehøg	104	2000	941	89	3134	14/4 (333)	17/4
Duehøg	7	7	9	0	23	20/4 (2)	20/4
Havørn	18	41	57	19	135	17/4 (7)	5/5
Rød Glente	30	141	161	53	385	20/4 (21)	6/5
Sort Glente	0	31	65	11	107	9/5 og 10/5 (5)	8/5
Fjeldvåge	14	219	96	5	334	15/4 (43)	16/4
Musvåge	759	2783	1872	268	5682	20/4 (393)	26/4
Tårnfalk	15	339	840	154	1348	14/4 (103)	14/5
Aftenfalk	0	0	70	2	72	10/5 (21)	10/5
Dværgfalk	3	89	166	4	262	10/5 (31)	7/5
Lærkefalk	0	15	289	37	341	10/5 (31)	16/5
Vandrefalk	6	101	94	0	201	17/4 (14)	28/4
Sum	970	6241	8394	1250	16855		

Med en sum på 16.855 rovfugle og falke blev foråret 2018 et absolut topår i Skagen - og det næststørste nogensinde. Vi skal tilbage til rekordåret 2008 med 17.864 rovfugle for at finde et større år.

Havørn 2K Skagen 3. april 2018. Foto: Knud Pedersen.

Gennemsnittet for årene 2000-2017 er på 10.623 rovfugle og falke. Baggrunden for den store forekomst i foråret 2018 skyldes primært de meget gunstige vejrforhold. Det blev nemlig et forår præget af østlige vinde og temperaturer over det normale - optimale forhold for rovfugletrækket over Skagen Odde.

For hele tolv af rovfuglearterne var forårstotalen mere end 10% over gennemsnittet for de foregående ti år. Tre arter var tæt på gennemsnittet og tre arter var mere end 10% under gennemsnittet (tabel 3).

For arterne Fiskeørn (499), Havørn (135), Rød Glente (385), Sort Glente (107) var der tale om et rekordår.

For Vandrefalk (201) blev det til en tangering af rekorden fra 2016.

Forekomsten af Hvepsevåge (3.635) var den markant største siden rekordåret 1992 (6.138).

Aftenfalk (72) havde det største forår siden 2008 (68).

Blå Kærhøg (222) lå til gengæld 15% under gennemsnittet for tiåret 2008-2017. Her var der påfaldende få 2K-fugle i maj, som givet afspejler en dårlig ungeproduktion i ynglesæsonen 2017 på grund af et dårligt gnaverår i Skandinavien.

Mere bekymrende er det fortsatte lave antal af Hedehøg (19) og Duehøg (23) på forårstrækket ved Skagen

Den 10. maj skal fremhæves som en rigtig god rovfugledag med dagsrekorder for foråret 2018 af Steppehøg (7), Hedehøg (3), Sort Glente (5), Aftenfalk (21), Dværgfalk (31) og Lærkefalk (31).

Det store rovfugleforår gav mod forventning ikke specielt mange fund af de sjældnere rovfuglearter.

En Slangeørn 3K (G) rastede på Hulsig Hede 9. maj og igen 11. maj og en Lille Skrigeørn 4K+ blev set på trækforsøg 20. april. Kongeørn glimrede helt ved sit fravær.

Tabel 2: Sum af rovfugle og falke ved Skagen i forårene 2008-2018, med gennemsnit (Gns.) for årene 2008-2017.

Art/år	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	Gns. 2008- 2017
Fiskeørn	434	301	238	336	307	172	393	150	384	285	499	300
Blå Glente	0	0	0	0	0	1	0	0	1	0	0	-
Hvæpsevåge	1871	899	277	614	668	1084	1049	134	1518	419	3635	853
Slangeørn Lille	2	0	0	1	0	1	0	0	0	0	1	-
Skrigeørn Stor	3	1	1	2	2	4	1	0	1	1	1	2
Skrigeørn	4	1	0	3	0	0	0	0	0	2	0	1
Steppeørn	1	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	-
Kongeørn	4	1	3	5	2	0	5	1	4	2	0	3
Høgeørn	1	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	-
Dværgørn	0	0	0	1	1	1	2	0	0	0	0	-
Rørhøg	483	417	351	395	291	284	280	195	619	456	416	377
Blå Kærhøg	339	328	139	158	356	169	187	152	480	304	222	261
Steppehøg	12	9	5	26	44	31	22	5	95	56	38	31
Hedehøg	50	25	10	36	10	15	17	11	30	14	19	22
Spurvehøg	3736	3134	2827	2387	3120	1427	1957	2563	2749	2905	3134	2681
Duehøg	26	81	56	39	42	36	39	30	17	14	23	38
Havørn	93	63	27	55	30	72	44	28	67	76	135	56
Rød Glente	267	195	136	209	174	252	171	157	294	304	385	216
Sort Glente	59	38	39	54	52	54	40	34	64	64	107	50
Fjeldvåge	882	323	205	377	592	254	414	161	378	135	334	372
Musvåge	7670	4083	5204	7356	5081	4343	2599	2213	3880	4350	5682	4678
Ørnevåge	2	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	-
Tårnfalk	1038	721	322	827	1216	357	911	495	1687	1175	1348	875
Aftenfalk	63	7	1	43	20	2	14	3	37	4	72	19
Dværgfalk	367	296	223	267	374	150	281	187	414	317	262	288
Lærkefalk	330	182	113	215	248	196	253	81	378	348	341	234
Jagtfalk	0	0	0	1	0	1	0	0	0	0	0	
Vandrefalk	140	124	98	185	194	96	150	129	201	193	201	151
Alle arter	17864	11227	10274	13593	12825	9002	8830	6729	13299	11424	16855	11507

Steppehøg han Skagen Nordstrand 8. april 2018. Foto: Jørgen Kabel.

Tabel 3: Afvigelse i procent i forhold til tiårs-gennemsnittet for 2008-2017

2018 - over gennemsnit (> 10 % afvigelse)	afvigelse
Fiskeørn	+66%
Hvæpsevåge	+326%
Steppehøg	+23%
Havørn	+141%
Spurvehøg	+17%
Rød Glente	+78%
Sort Glente	+114%
Musvåge	+22%
Tårnfalk	+54%
Aftenfalk	+279%
Lærkefalk	+46%
Vandrefalk	+33%
2018 - tæt på gennemsnit (</=10% afvigelse)	
Rørhøg	+10%
Fjeldvåge	-10%
Dværgfalk	-9%
2018 - under gennemsnit (>10% afvigelse)	
Blå kærhøg	-15%
Hedehøg	-14%
Duehøg	-40%
2018 - alle arter samlet	+46,5%

Øvrige - mere bemærkelsesværdigede observationer

De tre talrigeste noterede arter, som sum af fugle pr. dag, i første halvår af 2018, blev Sortand (175.551), Bog/Kvækerfinke (62.986) og Sule (30.702). Det er dermed de samme tre arter som toppede listen i 2017 med den forskel, at Bog/Kvækerfinke overhalede Sule med bred margen i 2018.

Trækkende Sangsvaner 31. marts 2018. Foto: Erik Christophersen.

Forårstrækket af Sangsvane (5.450) var rigtig flot. Trækket kulminerede 2. april med en ny dagsrekord på 1154 fugle. Under morgentrækket ved Nordstrand 15. april blev der observeret 2 adulte Dværgegæs i en flok på ca. 60 Bramgæs. Det er blot andet fund af Dværgegås fra Skagen. Det første er helt tilbage fra 10. oktober 1983, hvor en adult trak øst ved Grenen.

Der var hele 2 fund af Kongeederfugl i maj. En adult han blev fotograferet sent om eftermiddagen 6. maj af en tysk fuglekikker, da den trak mod syd sammen med Ederfugle i Kattegat ved Grenen. Endnu en adult han rastede hele morgenen i en ederfugleflok ud for Nordstrand 22. maj

To hanner af Mandarinand blev set i Nedermose om morgenen 20. april. En time senere rastede de i den nye Guldmajssø. Alle fem fund af Mandarinand på Skagen Odde uden tegn på fangenskabsfugle siden år 2000 er fra april. Fundene ligger inden for en snæver tidsperiode 15-28. april og involverer otte fugle (syv hanner og én hun). Arten er en potentiel C-art i Danmark.

Turteldue blev 21. maj set på trækforsøg ved Grenen og efterfølgende rastende på markerne ved Stald Grenen. Måske samme fugl blev set ved Stald Grenen 25. maj, mens en trækforsøgende ved Grenen 4. juni nok var en ny fugl.

Plettet Rørvagtel blev hørt sporadisk fra området ved Jennes Sø og Ellekrattet i perioden 10.-31. maj.

Islom Grenen 18. maj 2018. Foto: Knud Pedersen

Islom satte en markant ny rekord med hele 58 fugle i perioden 16. januar - 2. juni. Tidligere rekord lå på 39 fugle i 2014. Månedsfordelingen var januar (1), marts (1), april (5), maj (50) og juni (1). Største dag blev 17. maj (9), hvilket er en tangering af dagsrekorden fra 13. maj 2014.

Forekomsten af Hvidnæbbet Lom var derimod helt normal med 5 adulte fugle 26. april -11. maj.

Rødstrubet Lom Grenen 24. juli. Foto Knud Pedersen.

Rødstrubet Lom havde en moderat forekomst med i alt 10.998 fugle. Månedsfordelingen var januar (1.054), februar (636), marts (389), april (4.534), maj (4.176) og juni (204). Største dage var 15. april (1.331), 19. maj (936) og 9. april (759).

Der blev noteret 154 Sortstrubet Lom med hovedparten i maj (91). Største dag 27. maj (9).

Forekomsten af Mallemuk (703) i første halvår af 2018 var klart under normalen. Dette skyldes nok især det gode vejr uden perioder med kraftige vinde fra den vestlige sektor. Største dag blev 17. maj (312).

Der var to fund af Almindelig Skråpe henholdsvis 23. maj og 20. juni.

Sort Stork Skagen 3. juni 2018. Foto: Erik Christophersen

En adult Sort Stork blev set på trækforsøg 3. juni.

Hvid Stork sås på ni datoer i perioden 2. april - 6. juni. Der har højst været 7 forskellige fugle. Den 25. maj trak to Sølvhejrer ud ved Grenen efter rast ved Skarvsøen og dagen efter sås endnu en rastende ved Skarvsøen.

En Skestork trak sydvest 17. april og 3 yngre fugle blev set på trækforsøg 7. maj. Endnu en flok på tre yngre Skestorker trak ud 21. maj, og det er nærliggende at antage, at det drejede sig om samme flok, som blev set 7. maj.

Sule indtog pladsen som tredjehyppigste art i første halvår. I alt 30.702 fugle blev noteret.

Månedsfordelingen var januar (4.049), februar (3.280), marts (8.593), april (10.183), maj (3.631) og juni (966). Største dag 16. marts (1.850).

Topskarv optrådte lidt mere fåtalligt end i de senere år. Periodens observationer var 24. januar (2), 1. februar (1) og 5. februar (1).

Eneste usædvanlige vadefugl, som blev observeret i foråret, var en Hvidbrystet Præstekrave hun, som rastede på Grenen 18. april.

Meget overraskende blev der kun noteret 57 sikkert bestemte Alke i første halvår. Returtrækket fra overvintringspladserne i Kattegat plejer ellers at involvere flere tusinde fugle i januar-februar.

Forekomsten af Lomvie var til gengæld usædvanlig stor. I alt 15.609 blev set med følgende månedsfordeling: januar (6.062), februar (2.736), marts (132), april (6.630), maj (48) og juni (1).

Helt speciel og uden sidestykke var den store forekomst i april, hvoraf estimeret 4.545 fugle trak mod sydøst 6. april. Langt hovedparten af fuglene i april var i vinterdragt. Det må have drejet sig om 2K-fugle, som har opholdt sig i gode fourageringsområder i Skagerrak og Kattegat.

Gråmåge 2K. Skagen Havn 25. februar 2018. Foto: Erik Christophersen.

En Søkonge i sommerdragt trak nordvest ved Grenen 4. maj. Det er så vidt vides den første Søkonge, som er set ved Skagen i sommerdragt og samtidig det første fund fra maj.

Forekomsten af Almindelig Kjove (154) var igen på et lavt niveau. De første fugle blev set 1. april (4). Månedsfordelingen var april (63), maj (68) og juni 23). Største dag blev 15. april (9.).

Mediandatoen for periodens forekomst var 6. maj.

Eneste observation af Mellemkjove i foråret var af 2 adulte lys form 13. maj. Efter den rekordstore forekomst af Storkjove i første halvår af 2017 (117) blev der blot observeret 35 fugle i samme periode i 2018. Observationerne var fordelt med februar (1), april (25) og maj (9). Periodens rolige vejr uden hårde vestlige vinde er nok den væsentlige årsag til den moderate forekomst.

Første halvårs forekomst af Ride (5.995) var domineret af pæne antal i januar (4.647) og februar (994). Herefter ingen dage med over 100 fugle. Største dag blev 21. januar (1715).

Den 14. april var der et imponerende og rekordstort østgående træk af både Hættemåge (5.213) og Stormmåge (3.171) ved Nordstrand.

Isfugl, Hvidegrøften 25. februar 2018. Foto: Erik Christophersen.

Der var et enkelt fund af Sorthovedet Måge 30. maj, hvor 2 adulte først rastede ved Nordstrand og derefter trak mod øst.

En enkelt 4K Hvidvinget Måge blev set ved Grenen og Nordstrand på datoerne 7. april, 13. april og 15. april.

Gråmåge blev set næsten dagligt fra januar og helt frem til juni. De fleste observationer var fra Skagen Havn, men den sås også regelmæssigt på Grenen og ved Nordstrand. I alt har der mindst været tale om 5 forskellige fugle 3 (2K), 1 (3K) og 1 (4K).

Rovterne (1) sås 30. maj ved Grenen og Sortterne blev noteret 13. maj (3), 28. maj (6) og 30. maj (1).

Af mere usædvanlige spurvefuglearter skal nævnes følgende observationer:

Biæder blev iagttaget på 7 datoer mellem 10. maj og 31. maj. I alle tilfælde blot en enkelt fugl. Pirol viste sig med 22 fund fordelt på 15 datoer i perioden 5. maj - 20. juni med mulighed for gengangere. Største dag 1. juni (4). Der blev set 3 udfarvede hanner, øvrige i grøn dragt.

Et enkelt fund af Rødrygget Svale 10. maj med en trækkende fugl ved Grenen.

Syngende Lundsanger blev set i Ellekrattet 16. - 17. maj, Batteriskoven 22. maj og Grenen-Ellekrattet 31. maj - 1. juni.

Der var 3 fund af Rødtoppet Fuglekonge. Alle fra Ellekrattet: 15. april, 6. maj og 19. maj.

Rosenstær sås på trækforsøg ved Grenen 26. maj (3), 27. maj (1), 1. juni (1), 2. juni (1), 3. juni (1) og 7. juni (1) med mulighed for gengangere.

Blåhals blev set på 4 datoer – henholdsvis 1 han ved Højen Fyr 10. maj, 1 syngende han Grenen 12. maj, 1 han Grenen 14. maj og en ret sen hun ved Højen Fyr 29. maj. De tre hanner var alle Nordlig Blåhals og hunnen var formodentlig også denne race.

Lille Fluesnapper havde et beskedent forår med 10 fugle 12. maj - 28. maj. Heraf blev 3 ringmærket. Bortset fra 2 syngende 2K hanner i Byfogedskoven 19. maj var alle fund fra Ellekrattet

Citronvipstjert 8. maj Grenen. Foto: Knud Pedersen

og Grenen.

Ganske usædvanligt blev det observeret mindst 3 forskellige Ringdrosler i perioden 5. februar - 23. marts – altså vinterfund. Der var tale om 2 hanner på Grenen og en hun ved Stadion. Normal ankomst af trækkende fugle fra 7. april. Største dagstotal var fra Grenen 29. april (58) og sidste var 1 han ved Stald Grenen 2. juni.

Rødstrubet Piber blev set på syv datoer i perioden 9. maj - 25. maj. Bortset fra en enkelt rastende fugl på SIK's boldbaner 9. maj var alle observationer af rastende fugle på Grenen. Ud fra dragtbeskrivelser af fuglene på Grenen var der tale om mindst 2 forskellige individer.

Hvidsisken optrådte ret hyppigt i flokkene af Gråsisken i perioden 4. januar - 8. april. Arten blev rapporteret på 9 datoer i januar, 7 i februar, 2 i marts og 2 i april. Største dag var 4. januar (4) ved Det Grå Fyr. Der blev ringmærket i alt 9 fugle.

Gulirisk blev set på 16 datoer i perioden 28. april - 20. juni De fleste fund drejede sig om 1-2 fugle på trækforsøg ved Grenen, men arten blev også set ved Nordstrand, Nedermose og Skagen By. Første halvår kunne blot byde på en enkelt observation af Lapværling 21. marts på Grenen. Arten er i løbet af de seneste år af ukendte grunde blevet ganske sjælden på forårstrækket ved Skagen. Det skal blive interessant at se om denne negative udvikling fortsætter. Det samme gælder for Hortulan. I 2017 blev arten for første gang i mange år ikke observeret om foråret i Skagen. I 2018 blev det igen til et par fund. En fugl hørtes kalde ved Nordstrand 12. maj og dagen efter rastede en han i det ryddede område i Reservatet tæt ved Jennes Sø.

Sjældenheder (SU-arter)

Med fund af to nye arter for Danmark i foråret 2018 markerede Skagen sig igen som et af de bedste områder for sjældenheder i landet.

Den første var en Lille Sejler 17. april (E), som blev set i kort tid trække mod øst ved Grenen af to

observatører. Elleve dage senere, helt præcis 28. april, blev en Gulbrynet Værling han (G) opdaget ved en foderplads i indkørslen til Fyrvej 7. Fuglen blev set i området igen 30. april og 1. maj og tiltrak rigtig mange twitchere fra hele landet.

Gulbrynet Værling Skagen 1. maj 2018. Foto: Lars Paaby.

Gulbrynet Værling er udbredt i Sibirien fra Baikalsøen og østpå. Arten overvintrer i sydøstlige Kina. Der er enkelte fund i Europa (UK, Holland og Sverige).

Som tidligere nævnt rastede en Slangeørn 3K på Hulsig Hede 9. maj og 11. maj (G).

En Korttået Lærke rastede på Grenen 27. maj (G). Det er det sjette fund af Korttået Lærke i Skagen. De øvrige fund er fordelt med 4 i maj og 1 i november. Seneste var en trækkende fugl ved Nordstrand 7. maj 2006.

Der var 3 observationer af Citronvipstjert på følgende datoer: 20. april Grenen (E), 7. maj han Grenen (G), 8. maj hun/2K han Grenen (G).

Observationer andet halvår

Havfugle

Havfugleobservatører på Grenen. Foto Knud Pedersen.

Daglige tællinger af havfugle var som tidligere år prioriteret højt gennem hele andet halvår i 2018. Mange dage i højsæsonen fra august-november blev der foretaget observationer fra solopgang og mindst 3-5 timer frem.

De fleste dage blev der observeret fra Grenen, men på dage med østlige vinde i oktober-november blev der også observeret fra Nordstrand.

Sommerens usædvanligt varme og stabile vejr fortsatte langt frem i september. Dette satte naturligvis sit negative præg på forekomsten af de mere pelagiske havfuglearter, hvor lavtrykkspassager med blæst fra vestlige retninger er en forudsætning for større antal ved Skagen. Først fra slutningen af september blev vejrforholdene mere gunstige for observationer af havfugle i større antal.

Som i 2017 var det arterne Sortand, Sule og Alk som blev de tre hyppigst noterede fuglearter i andet halvår. Lidt overraskende tog Alk (91.938) førstepladsen i år. Forekomsten er den største af Alk som hidtil er registreret ved Skagen. I forhold til 2017 (27.527) var antallet mere end tredoblet. Månedsfordelingen var juli (2), august (1), september (15), oktober (37.131), november (52.500) og december (2.289). Største dag blev 3. november (estimeret 17.493) og samme dato var også mediandato for efterårets forekomst af Alk.

Sule (53.835) blev næsttalrigeste art. Summen var på samme niveau som i 2017 (52.012) og dokumenterer en stabil høj forekomst ved Skagen om efteråret. Månedsfordelingen var juli (476), august (6.689), september (14.926), oktober (21.671), november (5.135) og december (4.938). Største dag var 9. oktober (3.001) og mediandatoen var 5. oktober.

Sortand (46.484) lå også højt i statistikken og med november (21.367) som topmåned. Største dag blev 17. november med ca. 5000 rastende fugle.

Kongeederfugl sammen med Ederfugl, Grenen 1. december 2018. Foto: Erik Christophersen.

Det blev et ret tamt efterår for de mere pelagiske havfuglearter. Mallebuk (3.384) optrådte talrigest i september (1.862) og største dag blev 28. september (977).

Stor Stormsvale blev set med et eksemplar på hver af dagene 23. oktober, 2. december og 14. december. En ubestemt (formentlig Lille Stormsvale) blev set kortvarigt 28. september.

Som i 2017 optrådte Sodfarvet Skråpe (8) meget sparsomt. De otte observationer lå spredt mellem 20. august og 30. december. Den 13. september sås to fugle, men ellers kun én fugl på de øvrige seks datoer.

Der var syv fund af Almindelig Skråpe i perioden 8. juli -24. september. De to af fuglene blev set 8. juli, men ellers kun enkeltfund.

Mens forekomsten af Alk som nævnt ovenfor var rekordstor optrådte Lomvie (6.779) i mere beskedent antal. Største dag var 1. december (1.226) og mediandatoen for efterårets forekomst var 25. november - altså tre uger senere end for Alk.

Efter to meget dårlige efterår for Søkonge i 2016 (19) og 2017 (15) optrådte arten lidt mere talrigt i 2018 (64). Månedsfordelingen var oktober (15), november (40) og december (9). Største dag 28. oktober (9).

Lunde sås kun på datoerne 29. oktober (3) og 4. november (1).

Bortset fra Storkjove var det et dårligt efterår for kjoerne. Der var kun en enkelt observation af Lille Kjove 21. september (1K).

Mellemkjove (3) sås blot 30. september (imm. lys form), 3. oktober (imm. lys form) og 9. oktober (1K).

Almindelig Kjove (155) optrådte igen meget fåtalligt, men dog noget talrigere end i 2017 (89). September (89) blev bedste måned med største dag 21. september (27). Første ungfugl (1K) blev set 19. august og efterårets sidste Almindelig Kjove blev observeret 19. oktober.

Med en lille margen blev rekorden af Storkjove fra efteråret 2017 (1.841) slået. I alt 1.889

storkjover blev observeret 20. juli - 6. december. September (903) var største måned og 23. september (528) var markant ny dagsrekord for Skagen. Den tidligere dagsrekord var fra 1. september 2002 (330).

Ride (21.443) toppede i december med 10.003 fugle. Største dag blev sås sent som 30. december (2.446), mens mediandatoen 30. november lå en måned tidligere.

Trods flere meldinger om observationer af Sabinemåger i slutningen af september og starten af oktober fra havfuglelokaliteter i Kattegat og ved Hanstholm blev denne eftertragtede art ikke set ved Skagen i dette efterår.

Blandt observationer af andre mere usædvanlige havfugle skal nævnes:

En Kongeederfugl 3K+ han blev set første gang fra Grenen 17. november, hvor den rastede i en større ederfugleflok.

Fuglen sås igen ved Grenen 23. november og 1. december. Herefter rastede den sammen med Ederfugle ud for Skagen Havn 2. december - 3. december.

Der var 19 fund af Islom i perioden 18. august - 29. december. Oktober med 8 fund blev bedste måned.

Hvidnæbbet Lom indledte efteråret med en rastende 2K ved Grenen 24. september. Mere typisk var forekomsten af overvejende adulte fugle trækkende mod øst ind i Kattegat fra slutningen af oktober og i november. I alt otte fugle i perioden 28. oktober - 30. november.

Topskarv havde et godt efterår og blev iagttaget på 13 datoer med mindst otte forskellige fugle i perioden 22. august - 9. december. Oktober blev den bedste måned med fund på 6 datoer, heraf 4 fugle 27 oktober - 28. oktober.

Thorshane sås med et enkelt eksemplar 25. oktober og 30. december ved Grenen.

Øvrige bemærkelsesværdige observationer

Høgesanger 1K 15. september 2018. Foto: Knud Pedersen.

I forbindelse med passagen af en regnfront fra syd 10. juli udløstes et massivt vejrtræk af Mursejler. I løbet af dagen trak 27.310 fugle mod øst. Ellers var sommeren ekstrem tør og varm. Det betød at alle vådområder tørrede ud, og at der ikke blev skabt temporære strandsøer, som kunne tiltrække vadefugle på nedtrækket. Eneste bemærkelsesværdige vadefugleobservation var en flok på ni Pomeransfugle, som trak mod syd ved Grenen 22. august.

Som et af de få vådområder holdt Skarvsøen vand i hele tørkeperioden. Dette betød, at Grenens bestand af Vandrikser koncentreredes her i starten af august med op til 28 fugle fouragerende frit fremme ved søbredden 9. august.

En flok på tre Sølvhejrer sås over Reservatet 30. september, og en enkelt trak forbi Grenen 10. oktober.

Sorthovedet Måge optrådte sparsomt med blot to 1K fugle på Grenen 24. juli og endnu en 1K 13. september.

Kaspisk Måge blev set på 14 datoer 20. august - 15. december. Hyppigst i september med ni fugle. En enkelt 1K Middelhavssølvmåge rastede på Grenen 9. september, og en 2K Gråmåge sås ved gentagne tilfælde i Skagen Havn på Grenen og ved Nordstrand fra juli til hen i december.

Den første 1K Gråmåge blev noteret ved Grenen 15. november. Herefter sås op til to ungfugle året ud i området.

En Hvidvinget Måge 2K rastede i Skagen Havn 23. december.

En Hærfugl blev set overflyvende ved Bøjlevej 19. november. Nøddekrige blev set på syv datoer i perioden 9. september – 11. oktober, muligvis den samme fugl i alle tilfælde.

Sumpmejse er en stor lokal raritet og der er kun ganske få fund nord for Hulsig Hede. 17. august Skagen By, og 21. august var formodentlig samme fugl ude og vende på Grenen. Overraskende blev hele tre fugle ringmærket i perioden 12. oktober - 17. november. En af de ringmærkede fugle var endvidere stationær ved en foderplads på Nordlysvej året ud.

Op til to Pungmejser opholdt sig ved Grenen 5. september - 28. september, og endnu en Pungmejse blev noteret 14. oktober.

Hvidbrynet Løvsanger blev set 12. september ved Eeg Camping, og fra Grenen var der fund 16. september, 29. september og 1. oktober (ringmærket).

En Fuglekongesanger rastede ved Hulsig 15. november - 16. november, og endnu en fugl viste sig flot frem i Byfogedskoven 19. november.

Tre unge Høgesangere rastede på Grenen 15. september, hvoraf den ene blev ringmærket. Endnu en ung Høgesanger blev ringmærket på Grenen 5. oktober og genfundet i området 7. oktober.

En Rosenstær 1K var på trækforsøg på Grenen 1. november sammen med en mindre flok Stære.

Af efterårets fem fund af Storpiber var de fire fra Grenen henholdsvis 19. september - 20. september (1), 6. oktober (2) og 15. oktober (1). Endvidere blev en fugl set ved Buttervej 7. oktober og 14. oktober - måske en gang fra Grenen.

Det blev endnu et godt efterår for Hvidsirken i Skagen. Fra 3. november – 27. december blev der ringmærket 18 fugle. Hertil to enkeltfugle på trækforsøg Grenen 5. november og 12. november samt fire rastende ved Det Grå Fyr 8. november.

For andet år i træk bød efteråret på en markant invasion af Stor Korsnæb. Efterårets første fugl 21. august (han) Grenen var dog over en måned tidligere, end det egentlige influks, som startede i

slutningen af september. I perioden 28. september – 22. december blev summen af fugle pr. dag på 500 - givetvis med en del gengangere. Største dag blev 13. oktober (59). De fleste fugle blev set på

Fuglekongesanger Byfogedskoven 19.november 2018. Foto: Jørgen Kabel dukkede en fugl op i

trækforsøg ved Grenen eller rastende ved vandpytterne på P-pladsen til Den Tilsandede Kirke i Skagen Klitplantage.

Lapværling var meget fåtallig dette efterår. Der var kun følgende fund fra Grenen: 27. september – 3. oktober (1), 16.oktober - 17. oktober (2-3), 27. oktober (2) og 13. december - 31. december (1). En Dværgværling blev ringmærket ved Grenen 4. oktober og blev set igen på Grenen 7. oktober.

Sjældenheder (SU-arter)

Det blev et ganske bemærkelsesværdigt andet halvår 2018 i forhold til forekomster af sjældenheder (SU-arter) i Skagen.

Allerede i starten af juli dukkede den første sjældenhed op i form af en rastende Triel på Grenen om morgenen 4. juli (G). Endnu en Triel blev fundet rastende på afblæsningsfladen i Råbjerg Mile 18. september (G).

I forbindelse med CES-ringmærkning 16. juli ved Jennes Sø opdagedes en Blå Glente på returtræk (G). Der er det sjette fund af denne eftertragtede rovfugl ved Skagen og det første fra juli.

Efterårets helt store hit blev dog fundet af en rastende Stillehavslom 2K ved Grenen 13. august (G). Fuglen sås dagligt i perioden 13.- 26. august og igen fra 14. september og helt frem til 25.

Blåstjert 1K han Skagen 24. september 2018. Foto: Knud Pedersen

november. Den rastede ofte sammen med andre lommer, både Sortstrubet Lom og Rødstrubet Lom, tæt på land i Kattegat ud for ”Verdens Ende”. Det var en ny art for Danmark og dens tilstedeværelse trak hundredvis af twitchere til Skagen i løbet af dens lange ophold.

Stillehavslom yngler i arktiske områder af det nordvestlige Amerika og det østlige Sibirien. Den overvintrer fortrinsvis i den nordlige del af Stillehavet. Der er ni fund af arten fra Storbritannien samt enkeltfund fra Spanien, Schweiz, Sverige, Finland og Norge.

En Brilleand 1K/hun rastede mellem sorttænder ved Grenen 17. oktober (G).

Et mindre influks af Gråsejler i Danmark i begyndelsen af november gav også en observation på Grenen 3. november (U).

En Polarlomvie trak forbi Nordstrand og rastede herefter kortvarigt ved Grenen 29. oktober (E), og 1. november observeres yderligere to Polarlomvier ved Grenen (E).

Sjældne spurvefuglearter blev det også til. Først blev en Nordsanger 1K fanget og ringmærket ved Jennes Sø 8. september (G). Det var det første fund fra Skagen og Nordjylland. Ringmærkerne slog igen til med fangst af en Blåstjert 1K han 24. september (G) på Grenen. Fuglen blev set og fotograferet igen i Ellekrattet 25. september. Det var det andet fund af Blåstjert fra Skagen og det tidligste efterårsfund i Danmark. Skagens første fund var en ringmærket fugl fra Ellekrattet 26. maj 2008.

En Mongolsk Piber 1K blev fundet i yderste klitrække mellem Grenen og Nordstrand 16. november (G). Fuglen var stationær i området frem til 28. november og twitcherne måtte igen en tur til Skagen for at se denne sjældenhed. Det var det fjerde danske fund af arten og det tredje fra Skagen, hvor to fugle blev set på Grenen 24. november – 12. december 2012.

Ynglefugle

Efter sidste års rævemassakre i skarvkolonien i Skarvsøen ved Nordstrand, hvor omkring 240 reder af koloniens i alt 244 aktive reder blev præderet, gik det mere fredeligt for sig i 2018. I løbet af foråret genetableredes kolonien langsomt og endte på 148 aktive reder i juni.

Skagen Fuglestation fulgte koloniens udvikling regelmæssigt gennem hele ynglesæsonen som et forskningsprojekt under Aarhus Universitet, Institut for Bioscience.

Skarverne påbegyndte ynglesæsonen noget senere end normalt på grund af koldt vejr i marts. Også i 2018 sås Ræv ved kolonien, men kun ganske få reder blev præderet. Der blev i alt produceret ca. 100 flyvefærdige unger i kolonien i 2018, svarende til en ynglesucces på 0,7 unger/rede. I 2017 var der kun 9 flyvefærdige unger på grund af Rævens prædation.

Skarvsøens bestand af Gråstrubet Lappedykker fik også revanche i 2018. Efter en ynglesæson helt uden flyvefærdige unger i 2017 på grund af Rævens prædation, blev der registreret 11 par og mindst 6 aktive reder i 2018.

Den helt lokale tranebestand var igen på to par i Reservatet og et par i Nedermoste. Parret i Nedermoste fik to flyvefærdige unger, mens resultatet for Reservatets to ynglepar er ukendt, da fuglene skjuler sig i områdets tætte vegetation i yngletiden.

Rørdrum Grenen 5. juni 2018. Foto: Erik Christophersen

Rørdrum yngede igen i rørskovsområdet på Grenen. Første paukende han hørtes 31. marts og to hanner paukede regelmæssigt i området hele foråret. Mere sporadisk hørtes en paukende fugl fra Nedermoste og Skarvsøen. Alt i alt 2-3 ynglepar. Et par af Sortstrubet Bynkefugl yngede igen ved Pælebakke Klit og observationer af stationære fugle ved Buttervej gennem foråret indikerede også et ynglepar i dette område

Finderberetning for Lille Sejler og Stillehavslom ved Grenen

Lille Sejler i Cadiz, Sydspanien - en af dens få ynglepladser i Europa. Foto: Søren Skov

Af Troels Eske Ortvad

I 2018 havde jeg den sjældne fornøjelse at finde to fuglearter ved Grenen, som endnu ikke var på DOF's liste over fugle i Danmark!

Det skal indledningsvis understreges, at det i skrivende stund kun er Stillehavslommen, der er godkendt af SU, og at der i sagens natur ikke er nogen garanti for, at Lille Sejler vil blive det. Det første fund gjaldt en Lille Sejler, som trak østpå i al hast d. 17. april. Den anden fugl var en Stillehavslom, som fouragerede ved Grenen d. 13. august og heldigvis var meget samarbejdsvillig.

Tog og cykel er godt for klima-bevidste birdere

Det var år og dag siden, jeg havde sat mine ben på Skagen Odde, men noget i mig længtes intenst efter Skagens åbne vidder og høje himmel. Jeg vil ikke ligefrem kalde det et syn, men jeg måtte simpelthen bare Nordenfjords.

Skæbnen ville, at det blev til hele tre vellykkede ture til Skagen, inden året var omme - samtlige tre ture i selskab med vidunderlige Dr. Snell aka. Kat fra Skotland.

Alle gange rejste vi naturligvis med tog til Skagen og gik og cyklede rundt i området. Jeg kan varmt anbefale at bruge tog og cykel som transportmidler på fuglekiggerture. Ikke nok med at de er nogle af de mest klimavenlige og behagelige rejseformer, men i kombination med hinanden kan de hurtigt bringe en ud i alle hjørner af landet. Og så kan man birde undervejs på cyklen!

Den første af årets Skagen-ture var i april. Kat havde længe gerne villet til Skagen, så jeg forhørte

mig hos Simon, om der var plads på fuglestationen. Alle senge var optaget, men han tilbød, at vi kunne overnatte i hans hus i byen, og det var jo svært at afslå. Vejrudsigten bød på lun luft sydfra, da vi d. 14. april steg på toget, så jeg var tæt på at udstede garanti for Steppehøge og andre gode sager.

De første dage bød på ankomst af Rødtoppet Fuglekonge og godt med svaler, og der gik heller ikke lang tid, inden vi fik set Steppehøg. Den 16. april skulle Kat tilbage til København, mens jeg blev hængende på Odden, hvor der var lagt i ovnen til det første, tidlige rykind af Afrikatrækkere. Der lå nemlig et lavtryk vest for de Britiske Øer, som pumpede lun luft op over Vesteuropa, hvilket gav mindelser om en vejrtype, som bringer hitsejlere i Nordeuropa om efteråret.

Den 17. april var det decideret tåget fra morgenstunden, så jeg sov halvlænge og smuttede til Nordstranden, da det klarede lidt op. Jeg havde dog ikke stået der længe, før Rolf meldte Amerikansk Krikand i Grenensøen.

Lars Paaby var også kommet til Nordstranden, men han fik hurtigt vendt bilen - nu med mig som passager. Rapanden blev hurtigt ombestemt til en hybrid med Krikand og var i øvrigt stukket af, inden vi nåede til Grenen, men vi blev belønnet med fine obs af Steppehøge.

En overrumplende sejler

Efter en god times tid lettede disen, så jeg rykkede ud til den yderste klitrække mellem Sandormsporet og Grenen for at se efter søfugletræk i håb om bl.a. Brilleand.

Rolf kom ud til mig, mest for at hive mig over på Verdens Ende-klitten, men vi faldt i snak, da der ikke var meget gang i trækket. Vi havde således stået sammen i en halv times tid, da jeg kl. 10:34 fik øje på en mindre fugl skråt forfra, som trak ØSØ langs med kysten. Den fløj i ca. 40 meters højde og var ca. 500 meter væk. I håndkikkert kunne jeg se, at det var en sejler, så jeg meldte noget i retning af "Hov, hvad fa'en, det en sejler". Jeg fik dog med det samme indtryk af, at der var noget helt galt. Den lignede nemlig slet ikke en Mursejler, og jeg tænkte uundgåeligt "hit-sejler"!

Rolf fik håndkikkert på den, mens jeg hurtigt fandt den i teleskopet. I ca. 30-40x forstørrelse blev jeg bekræftet i, at det absolut ikke var nogen Mursejler, men derimod en lille, kompakt sejler med relativ korte vinger.

Ved første øjekast i teleskopet fremstod fuglen helt sort, men efter ca. 10 sekunder kunne jeg se, at den havde en skarpt afsat, hvid overgump! Jeg meldte derfor; "Den har hvid overgump", og fokuserede intenst på hale-regionen, som var ganske bred og lige afskåret. Der kunne derfor kun være tale om en Lille Sejler, så jeg råbte nu: "Det er en Lille Sejler, det er en Lille Sejler"!! Fuglens jizz var meget karakteristisk. Den lignede nærmest et lille kors, helt ulig de større Sejlerarter, som kan give associationer i retning af en lille falk. Den slog med vingerne med nærmest svirrende-hurtige vingeslag.

Flugten var retlinet, men den vippede lidt fra side til side, så den nu og da viste oversiden. Enkelte gange slog den et lille sving, hvor den bredte halen ud, så den blev let vifteformet/afrundet.

Fuglen trak med vinden langs med kysten ud til spidsen af Grenen, hvor den uden tøven fortsatte trækket mod øst ud over Kattedgat.

Hele obsen tog bare ca. et minut. Rolf havde sit teleskop i tasken, men fik det hurtigt sat op. Han kunne dog ikke finde fuglen i skopet, så jeg sagde, han kunne se den i mit. Da fuglen var nået ud

over Kattegat og kun var en ret lille prik, overtog Rolf mit teleskop, men det lykkedes desværre ikke for ham at finde fuglen i skopet.

Rolf meldte fuglen ud på Walkie Talkie, allerede mens vi så fuglen. Lige efter observationen meldte vi den ud på mobil-appen, Zello (Skagen Birding) og Birdcall.dk. Jeg eftersøgte fuglen resten af dagen, men den dukkede desværre ikke op igen.

Stillehavslommen

Stillehavslom 2K, Grenen 22. august. Foto: Knud Pedersen.

Næste besøg til Skagen var hen på sommeren, hvor Kat og jeg var taget nordpå, da Kat skulle installere en radiomodtager på en mast i Reservatet ved Grenen, som skulle lytte efter radiomærkede småfugle fra Norge.

Efter halvanden dags arbejde og en god frokost ved fyret, var det endelig blevet tid til at lufte kikkerten d. 17. august. Så vi begav os langs stranden ud mod Grenen og slog os ned på en klittop med udsyn over Kattegat.

Mens Kat tog sig en tiltrængt skraber, ”skopede” jeg håbefuldt ud over et glitrende hav. Der var mildt sagt ikke megen bevægelse i havfuglene, men kl. ca. 15:00 fik jeg øje på en Sortstrubet Lom-lignende fugl, ganske tæt på land ca. 500 meter oppe ad kysten.

Fuglen pudse sig og eksponerede undersiden. Det slog mig, at overgangen mellem mørkt og lyst på undersiden var en næsten lige linje, og at den tilsyneladende manglede hvid lårplet. Der lod også til at være en mørk skygge under struben, men det var svært at se noget med sikkerhed pga. afstand, bølger og flimmer.

Da den havde pudset sig et minuts tid, begyndte den at fouragere. Efter det andet dyk tabte jeg den i bølgerne. Jeg scannede som en besat så langt zoomen rakte, men fuglen var simpelthen pist væk.

Kat sov stadig, så med de sidste to procent strøm på mobilen skrev jeg til Rolf Christensen i håb om, han gad rykke på en fem procent sikker Stillehavslom, som var ude af syne.

Jeg hørte ikke noget fra Rolf, men efter et kvarters tid vågnede Kat. Hun fornemmede straks, jeg var noget ved siden af mig selv. Jeg fortalte, jeg havde set en lom, som muligvis kunne være en Stillehavslom. Vi scannede begge to til højre og venstre uden at se skyggen af lommen, men bedst som alt håb syntes ude, lå den præcist, hvor jeg havde set den.

Fuglen var stationær, så vi indså, vi var nødt til at rykke over på den nordligste klit, hvorfra vi kort efter genfandt fuglen. Nu så vi lommen meget bedre, om end den stadig fouragerede. Vi kunne straks konstatere, at den manglede lårplet og faktisk havde en markant "hagerem"!

Øret var desuden overvejende mørkt og panden var flad, uden tydelig vinkel til issen, hvilket alt sammen passede uhyggeligt godt på Stillehavslom. Min eneste bekymring var næbbet, der synedes lidt kraftigere end ventet, og at det var vanskeligt at bedømme lommens størrelse, da der ikke var andre fugle i umiddelbar nærhed.

Vi havde stadig kun set den i korte sekvenser, når den kom op for at få luft, så vi var endnu ikke 110 procent sikre i vores sag. Men vi var enige om, at det var nu, der skulle handles! Min telefon var helt flad, og Kat havde ikke nogen med, så der var ingen vej uden om at låne sig frem.

Meget belejligt slentrede en lind strøm af turister forbi klitten, og det tog ikke lang tid før et yngre par fra Tjekkiet lod os foretage et opkald til Simon Sigaard Christiansen fra Skagen Fuglestation. Simon svarede dog ikke, men jeg fik lagt en besked.

Da vi ikke kunne vide, om vi havde fået kontakt til omverdenen, ofrede Kat sig og løb tilbage til fuglestationen. Der var ingen hjemme på stationen, men Simon havde heldigvis aflyttet beskeden, og efter ca. 20 minutter indfandt Peter Denyer og Simon sig på klitten. Lommen begyndte netop da, at pudse sig og vise sig eksemplarisk frem for første gang. Simon og Peter var enige i, at den så god ud for Stillehavslom, men de var også i tvivl om, næbbet var helt lille nok.

Startskuddet til årets største ornitologiske twitch

Jeg meldte nu fuglen ud på mobiltelefon-appen Zello som sandsynlig Stillehavslom, og vi ringede rundt til de lokale fuglekiggere. Inden længe ankom de første Skav-boer. Frem til solnedgang kunne en mindre forsamling se den sjældne gæst fouragere ganske tæt på Grenens spids.

Mens kameraerne knipsede, gik snakken om karakterer og kendetegn. Der var bred enighed om, at fuglen så rigtig god ud for en 2K Stillehavslom, men det var de færreste, der havde felterfaring med arten, hvilket også gjaldt for os.

Jo mere vi observerede fuglen, desto mere forvissede blev vi om, at det var den ægte vare. Der var

Stillehavslom (t.v) og Sortstrubet Lom (t.h), Grenen 25. august 2018. Foto: Søren Skov

flere andre, der også studsede over næbbet, men Jørgen Kabel kunne vise egne fotos af Stillehavslommer fra Mexico, som virkede stornæbbede, når de fouragerede, da fjerene her lå ind til hovedet.

Eftersom alt altså passede på Stillehavslom på smukkeste vis, og fuglen var dokumenteret med både foto og video, kunne Kat og jeg endeligt drage et lettelsens suk og sende hitguderne en venlig tanke. Og således lød startskuddet til årets største twitch, som strakte sig over hele 97 dage.